

KVALITETSREDOVISNING GRIMSTA FÖRSKOLOR VT 2007

VISION

Vi vill och vågar utmana oss själva och prioriterar utifrån barnens behov och intressen.
Vi möter varje barn på sin nivå och klarar av att se individen som en del av gruppen.
Alla vi som ingår i barnets nätverk har ett gemensamt synsätt på lärande och utveckling och förstår att uppmuntra barnet att;
"Jag kan. Jag duger som jag är. Jag vill och vågar gå vidare i livet. "

FÖRUTSÄTTNINGAR

Förskolor 1-5år

Kanngjutargränd 24, KANNGJUTAR'N

Fyra avdelningar med sammanlagt 88 barn inskrivna. Två avdelningar med barn 1-3 år och två avdelning med barn 3-5 år som arbetar som ett arbetslag.

Abiskovägen 8, ABISKO

Två avdelningar med sammanlagt 34 barn inskrivna. En avdelning med barn 1-3 år och en avdelning med barn 3-5 år

Jämtlandsgatan 181, KLISTERBURKEN

En Förskola på 2000-talet med 80 barn 1-5 år.

Specialförskola 1-5år

Bräckeatan 12, REGNBÅGEN

En avdelning med sammanlagt 18 barn 1-5år inskrivna. Personalen
En specialavdelning för barn med autism 4 barn 1-5 år.

Jämtlandsgatan 118, JÄMTSTUGAN

1 avdelning med 6 barn med behov av särskilt stöd inskrivna.

Allmän Förskola 4-5 år

Grimstagatan 59, MULLVADEN

Förmiddagsgrupp öppet kl.9.00-12.00 med 15 barn inskrivna.

Öppen förskola

Familjecenter Grimstagatan 179

Öppen verksamhet för föräldrar och barn. Utöver öppen förskola har Familjecenter ordnat babymassage, föräldrautbildning Komet, Marte Meo, Introduktion av nyanlända flyktingar, enskilda stödsamtal m.m.

Antal anställda

Inom enheten finns 64 personal anställda. 18 förskollärare, 4 specialpedagoger, 33 barnskötare (varav 2 fasta vikarier och 3 resurser för barn i behov av särskilt stöd), 5 ekonomibiträde kök, 2 ekonomibiträde städ, 1 biträdande förskolechef och 1 förskolechef.

Antal brukare/Kunder

I enheten är 245 barn inskrivna, 220 barn i Förskola 1-5 år, 10 barn i Specialförskola 1-5 år och 15 barn i Allmän Förskola. Öppna Förskolan har ca 20 familjer/ dag på besök.

Kommentar till förutsättningar

Under VT 2007 fanns 142 barn med annat modersmål (ca 33 olika språkgrupper) placerade i enheten. Som framgår ovan har 13 barn (4 barn på Bräcke­gatan, 3 barn på Kanngjutargränd och 6 barn på Jämtlandsgatan 118) erhållit individuellt särskilt stöd i förskolan.

1 barn gick kvar ett extra år i förskolan.

Arbetet med att minska barngrupperna har påbörjats men ännu inte uppnåtts, delvis p.g.a omorganisation inom enheten men också på SDs behov av platser inom Grimsta Förskolors område.

KVALITETSARBETE

Utifrån våra styrdokument (Läroplan, Verksamhetsplan med Måltårta och Likabehandlingsplan), Utvärderingar och Föräldraenkäter, arbetar vi kontinuerligt med utveckling av verksamheten. Vi har gemensam kompetensutveckling utifrån utvecklingsområden som identifierats. Föreläsningar, utbildningsdagar, möten, m.m., som vänder sig till alla i enheten men även kompetensutveckling utifrån individuella behov som framkommit i Kompetensutvecklingsplaner, medarbetarsamtal och lönesamtal. Under VT-07 har vi satsat på vidareutveckling av kunskap i pedagogisk dokumentation och diskussioner kring arbetet i de nya pedagogiska rummen. I utvecklingsarbetet har vi bl a haft hjälp från Reggio Emilia institutet genom studiedagar och handledning.

Nätverken, både de interna och externa, har fungerat som fortbildning för pedagoger men det är svårt att få tiden att räcka till för alla möten i vardagen.

UPPFÖLJNING AV LÄROPLANENS ÖVERGRIPANDE MÅL

Normer och värden

Mål

I vår Måltårta har vi formulerat vår gemensamma värdegrund och kopplat den till förhållningssätt och organisation. På pedagogmöten, avdelningsmöten och APT har vi kontinuerligt diskuterat de formuleringar vi gjort och reviderat innehållet.

Barn i behov av särskilt stöd

Inom enheten finns många barn med behov av särskilt stöd placerade. För att ge barnen bästa möjliga förutsättningar skriver vi åtgärdsprogram i samverkan med föräldrar och deltar i möten med externa och interna samarbetspartners för att planera stödinsatser, skolplacering, m.m. Under året har vi samarbetat med Stödsektionen, flera skolor i SD, TIPO, S:t Görans och Astrid Lindgrens sjukhus.

Jämställdhet

Under 2006 påbörjade vi arbete med att formulera ytterligare mål i vår Måltårta. Ett som vi kallar Jämställda barn.

Under 2007 fortsätter arbetet med att enligt Lägesbedömningsmetoden arbeta fram målet Jämställda barn.

Ekologi/Miljö/Källsortering

15% målet med ekologiskt producerade livsmedel har vi uppnått men arbetet med att involvera barnen i ekologiskt tänkande behöver utvecklas.

Under 2006 påbörjade vi arbete med att formulera ytterligare mål i vår Måltårta. Ett som vi kallar Miljömedvetna barn.

Under 2007 fortsätter arbetet med att enligt Lägesbedömningsmetoden arbeta fram målet Miljömedvetna barn.

Kunskap och lärande

Ute och inne

Under 2007 har vi valt att fortsätta prioritera arbetet med att utveckla den pedagogiska miljön både inne och ute, vi vill se uterummet som en förlängning av de rum vi har inne. Vi vill på förskolan skapa rum som är inspirerande och stimulerar barnen till utveckling och lärande såväl i lek som rutiner och omsorg.

Pedagogisk dokumentation

Fortsätta att utveckla vår kunskap kring hur vi kan synliggöra barnens kunskap och lärande med hjälp av pedagogisk dokumentation.

Språk/Modersmålsstöd

Inom enheten har vi förmånen att ha en pedagog som kan fokusera på barns språkutveckling. Hon leder vårt interna språknätverk och deltar också i SD Språknätverk. Under året har vi inom enheten haft gemensamma "projekt", bl a på temat modersmålsstöd. Vi har sjungit sånger, "ramsat", hälsat, m.m. på de språk som funnits representerade i Förskolan. Syftet har varit att göra alla språk synliga i förskolan. Vi har också tagit hjälp av föräldrar och vår egen flerspråkiga personal som resurs i detta arbete. Ett viktigt mål med detta arbete har varit att visa på mångfalden och väcka nyfikenhet för språk, att få vara stolt över sitt språk.

Vi är medveten om språkets grundläggande betydelse för barns utveckling och lärande och om vår egen betydelse som språkliga förebilder. Vi använder medvetet de vardagliga situationerna till att stödja och stimulera barnens språk, både i omsorgssituationer och i pedagogiska aktiviteter.

Under 2007 kommer vi att fortsätta och utveckla metoder och arbetssätt för att stärka modersmålet i förskolan. Vi planerar att ordna bokhörnor för utlåning av böcker på andra språk till föräldrar

Matematik

Barns matematiska förmåga och att lära oss se det matematiska i vardagen är ett prioriterat område som vi valt att fokusera extra på.

Under 2006 påbörjade vi arbete med att formulera ytterligare mål i vår Måltårta. Ett som vi kallar Matematiska barn.

Under 2007 kommer vi att fortsätta arbetet med att enligt Lägesbedömningsmetoden arbeta fram målet Matematiska barn.

Kultur

Alla barn erbjuds minst en kulturaktivitet under året. En pedagog inom enheten ansvarar för att ordna en kulturaktivitet för alla barn. Vi ordnar en aktivitet som passar de mindre och en som passar de större barnen.

Ansvar och inflytande

Barns inflytande

För att barnen ska få inflytande över verksamheten använder sig pedagogerna av observationer, reflektioner, intervjuer och framförallt vardagssamtal i samling för att fånga upp barnens idéer och tankar. I planeringsarbetet tar vi sedan hänsyn till det som framkommit. Inflytande handlar om att vi som pedagoger är lyhörda för vad som finns aktuellt i barnens tankar och fånga upp det i vardagsarbetet.

Barnobservationer och barnintervjuer utgör ett viktigt verktyg för barns inflytande.

Vi dokumenterar och anslår för att göra barnens inflytande synligt för de själva, för föräldrar och för oss som pedagoger.

Under 2007 kommer vi att fortsätta arbetet med att synliggöra verksamheten genom pedagogisk dokumentation. Fler pedagoger kommer att gå utbildning och på så sätt utveckla ny kunskap som sprids.

Samverkan

Förskola och hem

Olika former för föräldrars inflytande förekommer. Vi har Föräldramöten, Enhetsråd med representation från varje avdelning, men också andra forum för att umgås, ha trevligt tillsammans och lära känna varandra, t.ex. Drop-In, Vårfest, Höstfest, Samkväm, m.m. Vi uppmuntrar också föräldrarna att delta i verksamheten.

Enhetsrådet har för få deltagare men de som är med är mycket engagerade och väldigt aktiva. Enhetsrådet har träffats 2 ggr under VT 2007. Vi har i Enhetsrådet diskuterat övergripande frågor som barngruppernas storlek, policyn för föräldrasamverkan, budget, enkät, m.m. En av föräldrarna har varit representant i Stadsdelens Föräldraråd.

Vi bjuder in alla föräldrar till ett utvecklingssamtal/termin. Vi har utarbetat ett gemensamt material för hur vi lägger upp arbetet med individuella utvecklingsplaner/portfolio. Varje barn har en pärm med 5 flikar som på olika sätt "berättar" om barnets tid på förskolan. Pärmen utgör sedan underlag för de utvecklingssamtal vi har med föräldrarna en gång/termin. Portfolion är också utgångspunkt vid överlämnandesamtalet med skolan.

Drop-In med föräldraenkäter är en metod vi använder för att få ett så stort svarsunderlag som möjligt på vår årliga enkät. På det sättet får vi in svar som vi kan arbeta vidare med för att utveckla verksamheten.

Samverka med Skolan

Skolans centralisering gör fortsatt samverkan extra viktig. Överlämnandesamtal med föräldrar, förskolepersonal och mottagande skolpersonal fungerar utmärkt och även de gemensamma aktiviteter som ordnas inför skolövergången.

Samverkan andra förskolor

Vi har fortsatt arbetet inom enheten med att utbyta erfarenheter och gemensamt diskutera målen för verksamheten. Utnyttjat varandras olika kompetenser och intressen och på så sätt erbjudit ett rikt innehåll i verksamheten.

ÖVRIGT

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbete har under VT 2007 haft fortsatt fokus på arbetet med att förbättra den inre och den yttre miljön både för barn och vuxna. På de äldre förskolorna pågår arbete med att verksamhetsanpassa miljön utifrån nya tankar kring barns lärande men också utifrån frågor kring grupp sammansättning. Projektet "Förskola på 2000-talet" och öppnandet av Förskolan Klisterburken väcker många nya idéer och tankar som behöver diskuteras i pedagoggrupperna för att kunna omsättas i praktiskt vardagsarbete.

De prioriterade arbetsmiljöfrågorna har varit stående punkter på APT och satt fokus på dessa frågeställningar. Framförallt ljudnivån har varit den fråga som aktualiserats mest och lett till att särskilt utsatta pedagoger inköpt hörselskydd.

Vår återkommande friskvårdsutmaning inom enheten där vi personal utmanade varandra att röra på oss har lett till att flera börjat motionera regelbundet.

Ledningsorganisation

Under 2006 inrättades och tillsattes en tjänst som biträdande förskolechef inom enheten och arbetet med att ta fram en tydlig arbetsfördelning påbörjades men kommer att fortsätta under 2007. Under HT 2006 ändrade vi mötesorganisationen så att tid för nätverk, information, reflektion, planering, m.m. alltid ligger på måndag och fredag. På detta sätt underlättas arbete i s.k. "pedagogiska block". Under VT 2007 fortsätter arbetet med att utarbeta en tydligare mötes- och ansvarsorganisationen.

SLUTORD

Förskola på 2000-talet

För att möta en modern barndom måste vi pedagoger ständigt titta på oss själva och vår verksamhet och ställa oss många frågor: Ger vi våra barn verktyg för att möta den framtid vi vet så lite om? Arbetar vi tillräckligt med normer och värden? Ger vi dem förutsättningar för kunskap och lärande? Har de inflytande och ansvar? Samverkar vi så att det gynnar barnen? För att få synpunkter och reflektioner och möta andras tankar kring vår verksamhet tar vi emot lärarstuderande, studiebesök, deltar i nätverk och har anmält intresse att delta som försöksförskola i projektet "Nya pedagogiska rum". Vi hoppas därmed på att få ny input på vad vi gör och hur vi kan fortsätta att utveckla verksamheten. Genom att utveckla mötesorganisationen inom Grimsta Förskolor hoppas jag att de personer som ingår i olika nätverk, projekt, m.m. kan bidra och dela med sig till övriga pedagoger inom enheten och därmed sprida kunskap till hela enheten.

SAMMANFATTNING

Fortsätta arbetet med att:

- *synliggöra verksamheten med hjälp av **pedagogisk dokumentation**
- *ständigt utveckla den **pedagogiska miljön (ute och inne)**,
- *aktivt stödja **modersmålet i förskolan**,
- *ta fram **ytterligare mål i vår Måltårta**
- *vidareutveckla/komplettera vår **Kompetensutvecklingsplan 2006-2008**
- *förändra **organisationen av barngrupperna**
- *organisera arbetet kring **auskultation/arbetsbyte**
- *hitta **effektiva arbetsformer** i den nya Ledningsorganisationen
- *hitta **mötesformer** som stödjer de utvecklingsprocesser som pågår

Utveckla Strategier för att:

- *erbjuda **mentorskap** för nya medarbetare

KVALITETSREDOVISNING – FÖRSKOLA LÄSÅRET 2006/2007

Förskola

Vällingby förskolor

Förskolan "Planket" Multrågatan 49

Förskolan "Mumindalen" Vällingbyvägen 61

Förskolan "Grönkulla" Vällingbyvägen 145

FÖRUTSÄTTNINGAR

Översiktlig beskrivning av verksamheten och hur den är organiserad.

Då vi är en mångkulturell förskoleenhet arbetar vi mycket med barns språkutveckling, skapande, rörelse, sång, musik, datakunskap, dokumentation och pedagogisk dokumentation. Vi arbetar med tema/projekt på avdelningarna. Utevistelse är också ett prioriterat område. En av avdelningarna är finsktalande och arbetar således med finska språket enligt olika metoder t.ex. språkbud. Inom förskoleenheten talas det 16 olika språk

På varje avdelning finns en avdelningsansvarig som ser till att verksamheten utvecklas. På varje förskola finns det en samordnare. Inom enheten finns det en "enhetsgrupp" (ledningsgrupp) där samordnare, förskolechef, biträdande förskolechef samt fackliga representanter diskuterar övergripande frågor. Vi har två nätverk inom enheten där pedagogiska frågor diskuteras.

Se bilaga 1 angående enhetens organisation och verksamhet

En god pedagogisk omvårdnad "den säkra rutinbasen" är en förutsättning för barns inlärning och utveckling.

Antalet inskrivna barn på enheten under vårterminen 164 och höstterminen 160

Resultatenheten består av tre förskolor:

Förskolan "Planket" Multrågatan 49, tfn 508 05 126 fax 508 05 110

Två avd. 1-5 år 16 barn

En avd. 3-5 år 18 barn

En avd. 1-3 år 14 barn

Antal personaltimmar.

Skutt 120 timmar inklusive fem timmar samordnartid

Bamse 110 timmar

Rävlyan 125 timmar

Trollebo 110 timmar

Två plusarbetare 80 timmar
Det finns sex förskollärare, sju barnskötare och ett ekonomibitråde/kök 36 timmar.
Det finns 64 barn på Planket.
Förskolan har öppet 6.30-18.00

Förskolan "Grönkulla" Vällingbyvägen 145, tfn 508 05 119

En avd. 1-3 år 12 barn
Två avd. 3-5 år 13+13 barn
Förskolan har öppet 6.30-17.30

Antal personal timmar.
Plupp 77 timmar
Myran 70 timmar inklusive fem timmar samordnartid
Nyckelpigan 40 timmar
Resurspersonal 62 timmar
En plusarbetare 40 timmar

Det finns 38 inskrivna barn . Det finns en förskollärare, sju barnskötare, och ett ekonomibitråde/städ 40 timmar. Förskolan har öppet 6.30-17.30

Förskolan "Mumindalen" Vällingbyvägen 61, tfn 508 05 118 fax 508 05 18

En avd. 1-3 år 14 barn
En avd. 3-5 år 18 barn
En avd. 1-6 år 18 barn (finsktalande avdelning)

Antal personaltimmar
Lilla My 120 timmar
Trollet 120 timmar
Mammorna 120 timmar inklusive 5 timmar samordnartid

Det finns 50 barn på förskolan.
Det finns två förskollärare, sju barnskötare och ett ekonomibitråde/städ 40 timmar
Förskolan har öppet 6.30-17.30

Totalt anställda inom enheten 39 st.
Antal barn per anställd 5.03
Antal förskollärare 10 st.
Antal barnskötare 20 st.
Ekonomibiträden 3st.
Plusarbetare 4st.
Förskolechef 1 st.
Biträdande förskolechef 1 st.

KVALITETSARBETET

Hur förskolan arbetar för att upprätta kvalitetsredovisningen och hur personal och föräldrar varit delaktiga i arbetet.

Pedagogerna blir delaktiga i kvalitetsredovisningen bland annat genom avdelningens utvärderingar, arbetsplaner, arbetsplatsträffar, planeringsdagar och enskilda samtal. För att få föräldrarna delaktiga i verksamheten så använder vi oss av utvecklingsamtal och enkäter.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen och lärdomarna under läsåret 2006/2007 ur ett ledarperspektiv. Jämförelse som visar utvecklingen under de senaste åren.

När pedagogerna ges fortbildning ökar kompetensen när det gäller barnets utveckling och lärande på förskolan. Vi ser att barnet har fått ett större inflytande i verksamheten. Barnet får vara med och bestämma över sitt lärande. Pedagogerna är mer tillåtande (säger ja oftare än nej). Barnet har också fått ett ökat inflytande när det gäller innemiljön. De får vara med och tycka till om hur miljön ska utformas.

Pedagogerna arbetar språkmedvetet genom sitt sätt att tala med barnet. Pedagogerna sätter ord på det de gör. Barn med speciella behov får stöd och insatser utifrån sin utveckling och sina intressen. De deltar i verksamheten på samma villkor som de andra barnen. Dokumentation har utvecklats på avdelningarna. Det finns dokumentationstavlor på varje avdelning där barnets arbete synliggörs med bilder och text. De pedagoger som har ingått i nätverk och läst olika kurser har fått inspiration i sitt arbete vilket har lett till en ökad förståelse då det gäller barnets utveckling, normer och värden och barnets inflytande.

För att kunna stödja och uppmuntra barnets utveckling måste pedagogerna ha kunskap om vad som anses "normalt" för barnets ålder inom områdena social, språklig emotionell och motorisk utveckling. Pedagogerna måste således ha kunskap om barnets behov och utveckling. Vad är lärande? Hur tänker och lär barn? Är frågor vi ställer oss. Inre processer hos barnet i samspel med omgivningen påverkar barnets utveckling och om barnets behov inte tillgodoses upplevs frustration som påverkar barnets förmåga till utveckling.

Vi är i början på läroprocessen där våra genomförda insatser leder till ökad måluppfyllelse. Vi har blivit bättre på att dokumentera vår verksamhet. Dokumentation sker genom barnets portfolio pärm och det material som sätts upp på dokumentationstavlorna. Vi tittar på inne/ute miljön för att hitta nya lösningar. Vårt sätt att arbeta språkmedvetet med det svenska språket och barnets modersmål har ökat. Vi uppmuntrar föräldrar att prata sitt hemspråk hemma med sitt barn.

Vi kan se att det är viktigt att få tid att reflektera över verksamheten för att utvecklas i sitt arbete med barnen i förskolan.

Vi har startat ett pedagogiskt nätverk inom enheten där vi fokuserar på dokumentation och reflektion.

Utvärdering av verksamheten sker terminsvis. Avdelningarna "tittar på vad" som gått bra och mindre bra. För att uppnå målen är det viktigt att reflektera över sitt arbete, ensam och/eller i grupp, med föräldrarna och med barnen. Utifrån utvärderingen hittar vi nya mål att utveckla. Ansvariga för att arbetet utförs är förskolechefen och avdelningsansvarige på respektive avdelning. Fyra pedagoger på enheten har fortsatt sitt arbete i stadsdelens övergripande nätverk "Primula" och "Andrummet". Ett tredje nätverk "Triumf" startade dec-06 med inriktning mot småbarnsavdelningar. Dessa tre nätverk fortsätter under 2007. Alla avdelningar har gått tre dagars arbetslagsutbildning med inriktning mot barns lärande.

Vi handlar ekologiska varor men det kommer att ge ökade kostnader när vi ska handla ekologiskt (15 %) inom enheten.

UPPFÖLJNING AV LÄROPLANENS ÖVERGRIPANDE MÅL

Utveckling och lärande

Verksamhetens mål/åtaganden

- •Att utveckla sin identitet och känna trygghet i den .
- •Att lyssna, berätta och reflektera och att kunna ge uttryck för sina uppfattningar.
- •Att fungera i det sociala samspelet mellan barn och vuxna.
- •Att hantera konflikter och våga säga ifrån samt att ta ansvar för gemensamma regler.
- •Att barnet ges tid att utveckla ett rikt och nyanserat talspråk, att fånga barns intresse för läsning och skriftspråk.
- •Att utveckla sin skapande förmåga, t.ex. konstruera med olika sorters material.
- •Att utveckla sin motorik, kroppsuppfattning och koordinationsförmåga.
- •Att barnen i leken får en möjlighet att utveckla sina förmågor till koncentration, uthållighet, fantasi, flexibilitet, samtal och problemlösningar. Bearbeta upplevelser ensamma eller i samspel med andra barn.
- •Att känna delaktighet i sin egen kultur och utveckla känsla och respekt för andra kulturer.
- •Att barnet får tillfälle att utveckla sin fantasi, kreativitet, initiativförmåga i olika uttrycksformer som rörelse, dans, sång, musik, lek bild m.m.

Metoder att nå målen

- Vi arbetar utifrån det kompetenta barnet och att synliggöra varje barn. Leken och lekens betydelse är grunden i detta arbete. Vi arbetar mycket med det som barn tycker är roligt t.ex. måla, klä ut sig, sagor, rim och ramsor, sång, musik, matematik, rörelse, miljön och projekt.
- Barnets utveckling och inläring ska uppmärksammas och analyseras i syfte att barnets utveckling ska bli gynnsam som möjligt.
- Sång, musik, sagopåsar, språkresan, och ordbank är en del av de metoder och material vi använder oss av. Pedagogens förhållningssätt i vardagen är mycket betydelsefullt. För att utveckla barnens förmåga att använda det svenska språket är återberättandet ett viktigt steg i utvecklingen. Varje barn har en individuell plan samt en portfoliopärm. Vi har samtal med föräldrar en gång per termin. Att använda sig av leken för att stärka barnets jag - och gruppkänsla och stärka gruppgemenskapen. Pedagogerna lyssnar på barns tankar och idéer t ex barninterjuver. För att lära barnen att vara rädda om naturen arbetar vi bla med källsortering. Avdelningarna arbetar projektinriktat där pedagogen är medforskare och reflektionspartner i barnets processer.

Resultat

Pedagogerna "ser" vad barnet "kan" och inte dess "brister". Utifrån portfolion kan pedagogen se utvecklingen för varje enskilt barn tillsammans med föräldrarna. Genom att pedagogerna använder sig av dokumentation/pedagogisk dokumentation ser vi hur barnets läroprocesser sker. För våra flerspråkiga barn har vi ett tillåtande klimat där barnen ska känna sig sedda, våga tala och pröva sig fram. Pedagogen sätter ord på allt de gör med barnet och använder sig av olika hjälpmedel som t.ex. sago/sång påsar, skapande, lek och språklekar. Vi använder oss av våra pedagoger som är flerspråkiga för att stärka modersmålet i arbetet med barnen. Pedagogen ser varje barn som en tillgång i gruppen. För att uppnå målen på avdelningarna arbetar pedagogerna med dokumentation, videokamera, fotografering, reflektion för att se barnets lärande.

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Pedagogerna är i en förändringsfas när det gäller att vara en pedagog som är medforskande och lyssnande och inte en lärare eller dagisfröken. Pedagogerna har dokumenterat mycket av barnets arbete, nästa fas är att göra en dokumentation till en pedagogisk dokumentation. Vi måste hitta tid för reflektionsarbete där man kan diskutera barns lärande och utveckling.

Normer och värden (inkl utvärdering av förskolans likabehandlingsplan)

Verksamhetens mål/ åtaganden

- •Att få en förståelse för alla människors har lika värde oberoende kön, social eller etnisk bakgrund.
- •Förmågan att ta hänsyn till att leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra.
- •Att stärka barns identitet och självkänsla i stimulans till fortsatt utveckling och lärande.
- •Att bidra till jämställdhet och motverka stereotyper könsroller.
- •Att visa respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.
- •Att lägga stor vikt vid miljö och naturvårdsfrågor.
- •Att barnet är en tillgång i gruppen.

Metoder att nå målen

Vi vill att barnet ska lära barn att visa hänsyn och respekera för varandra, ytterst handlar det om den människosyn vi vill att barnen ska ha i framtiden. Samhällets kulturella mångfald kommer att växa och de etiska frågorna framträder allt tydligare. I dagens samhälle visar det sig att värdefrågorna är viktigare än någonsin. Förskolans styrka ligger i att lära barn dela med sig, samarbeta och ta hänsyn till andra, att stärka barns identitet, självkänsla, självtillit och tillit till sin egen förmåga, att lyssna på varandra, hjälpa varandra, skilja på rätt och fel. Att barnen får tid att prova att utforska på egen hand. Att sträva efter kulturombyte där barnen själv får berätta och förklara och ges möjligheter att känna stolthet över sin etniska bakgrund.

Resultat

Det vi ser är att pedagogerna säger ”ja” oftare än ”nej”. Barnet får ett ökat inflytande över sin dag när det gäller lek och aktivitet. När man arbetar i projekt är det barnets tankar vi utgår ifrån. Barnet får vara med i utvärderingen där de får säga vad som var bra och mindre bra. Vi möter barnet i den vardagliga samvaron i förskolan och försöka förstå den etik och de värden och normer som barnen uttrycker.

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

- Frågor som vi ställer: vad är viktigt för barn, vad upplever barn som gott och ont i sitt möte med andra, hur förhåller vi vuxna oss till barnets värld, hur är vårt förhållningssätt i samspel med andra barn, möter vi barnen på barnets villkor?
- För pedagoger är det betydelsefullt att analysera vad normer och värden innebär i den konkreta vardagen för barn såväl som för vuxen.

- 1. Att tillsammans med kollegor diskutera och analysera vad de etiska värden som finns i läroplanen betyder för var och en och hur dessa värden gestaltar sig i vardagens olika sammanhang.
- 2. Att reflektera över hur jag som pedagog hanterar olika situationer.
- 3. Att som pedagog ta ansvar att studera och försöka förstå barns värld.

Ansvar och inflytande

Verksamhetens mål/åtaganden

- • Att barnet ska få uttrycka sina tankar och idéer och få en möjlighet att påverka sin situation.
- • Att utveckla sin förmåga att ta ansvar för sina handlingar och miljön i förskolan
- • Att barnet ska vara en aktiv del i en demokratisk process genom att t.ex. få delta i olika former av samarbete och beslutfattande.
- Att barnets intressen och åsikter tas tillvara
- • Att barnet får inflytande över sitt eget lärande
- • Att barnet av sin kunskap skapar sitt eget lärande.

Metoder att nå målen

Pedagogen har ansvar för att normer skapas i gruppen. Pedagogerna har ett aktivt förhållningssätt för att öka barnens förmåga att reflektera och ta ställning. Pedagogerna lyfter fram livsfrågor i vardagen och på så sätt ges barnen möjligheter att utveckla sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till dessa. Barnen ska aktivt delta i ett demokratiskt arbetssätt, uppmuntras att samspela, reda ut konflikter, kompromissa, respektera varandra och bilda sig egna uppfattningar.

Resultat

Vi kan se att pedagogerna lyssnar på vad barnen har att säga och att barnen påverkar sin dag på förskolan. I projektarbeten får barnet vara med att utvärdera sin del i projektet. Att barnen först pratar med varandra när något har hänt, om de inte kan lösa problemet/konflikten så går pedagogen in och stödjer dem.

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Pedagogerna har kommit en bit på väg när det gäller barnets inflytande på förskolan men vi behöver diskutera pedagogiska frågor som t.ex. hur ser min barnsyn ut och hur ser min kunskapssyn ut. Hur kan vi få med barnet i ett demokratiskt arbetssätt och hur gör man.

Samverkan (intern och extern)

Verksamhetens mål/åtaganden

- Målet med föräldraverksamheten är att knyta ihop hemmet och förskolan så att barnet upplever ett naturligt samband. Föräldrarna och pedagogerna måste ha en helhetssyn på barnet. Pedagogerna skall visa respekt för föräldrarna och känna ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolans pedagoger och barnets familj.
- Grundtryggheten hos barnet förutsätter en öppen dialog mellan föräldrarna och pedagogerna.
- Förskola och skola har en arbetsform för att övergången mellan förskola och förskoleklass ska fungera bra.

Metoder att nå målen

Skolan och förskolan har en samarbetsplan. Några gånger per termin anordnas det möten mellan förskolan och skolan. Föräldrar till de blivande skolbarnen erbjuds ett överlämningsamtal med förskola - skola under vårterminen. Pedagogerna på förskolan har en daglig kontakt vid hämtning och lämning då ett ömsesidigt utbyta av information rörande barnet kan ges. En gång per termin erbjuds föräldrarna ett utvecklingssamtal där man diskuterar utifrån IPU och portfoliopärmen, barnets utveckling och där får föräldrarna en helhetssyn på sitt barn. På höstterminen ordnas ett föräldramöte där allmän information om verksamheten ges till föräldern.

Resultat

Vi har ett väl fungerande samarbete med Vällingbyskolan. På en av förskolorna finns det ett väl fungerande föräldraråd där det tas upp olika frågor som gäller förskolan. På utvecklingssamtalen har vi hittat en bra form med IPU (individuella utvecklingsplaner) och portfoliopärmen som utgångspunkt för samtalet.

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Genom att vi bara har ett föräldraråd på en av förskolorna så ska vi försöka starta ett föräldraråd på förskolan Mumindalen. Detta ska diskuteras på föräldramötet. Samarbetet med Vällingbyförskolan fungerar bra. Pedagogerna utgår ifrån portfoliopärmen vid utvecklingssamtalen, språkplan, IPU och det är ett bra verktyg för pedagogerna och föräldrarna.

ÖVRIG UPPFÖLJNING (av eventuella övriga områden)

Mål för arbetsmiljön:

- Gå skydds rond.
- Minska risken för belastningsskador och förslitningsskador genom tillräcklig och säker utrustning samt information om användandet av befintlig utrustning.
- Ha kunskap om ergonomi.
- Tillhandahålla handlingsplaner vid olyckor och brand. Dessa skall alla känna till.
- All personal skall känna delaktighet, ansvar och möjlighet att utvecklas i sitt arbetet.
- All personal erbjuds utvecklingssamtal 1 gång per år.
- Ett tillåtande arbetsklimatet där idéer prövas och respekteras
- Tydliga verksamhetsmål, krav och förväntningar finns nedskrivna.
- Ha tydliga säkerhetsregler och rutiner.
- Källsortera
- Spara el
- Använda miljövänligt tvätt - diskmedel
- Undvika att använda engångsmaterial

På varje förskola källsortera vi olika material. En avdelning har börjat med kompostering. Ett annat område är personalens arbetsmiljö där vi anlidade en ergonom som hade en föreläsning om "lyft tekniker" och "kostråd". Vid ett annat tillfälle kom ergonomen till Vällingbyvägen 61 och Multrågatan 49, där hon tittade på förskolornas kök, avdelningar och städ. Utifrån den undersökningen har vi fått råd om hur vi kan förbättra miljön på våra förskolor. På varje arbetsplatsträff (apt) finns en stående punkt, arbetsmiljö. På varje förskola har en personal gått en SBA utbildning (brand). Utifrån SBA har en handlingsplan utarbetats på enheten. Alla på enheten har fått utbildning i ABC och brand. Bullerföreläsning för all personal januari 2007.

Vi har under året arbetat fram en likabehandlingsplan på enheten.

ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING

Det vi vill fortsätta att utveckla inom verksamheten är:

Språk

Genus

Miljö (mijötänkande, källsortering)

Matematik

FÖRSKOLECHEFS/ENHETSCHEFS SLUTORD

Reflektion och framtidstankar.

I vår enhet har vi funderat mycket runt förskolor på 2000-talet – förskolans roll och funktion i det moderna samhället. Förskolan är en plats för lärande och ett komplement till hemmet. Den ska vara en miljö på barnets villkor. Förskolan ska också vara en god och attraktiv arbetsplats för pedagoger. I vår enhet arbetar vi med att miljön ska vara flexibel. Vi vill ha en miljö som är öppen, ljus, varm, inbjudande och innehålla utmaningar. Vi vill också ha en miljö där det finns utrymme för samtal mellan barn-barn, barn-pedagog, föräldrar och pedagoger, som skapar många mötesplatser för barn, föräldrar och pedagoger.

Mina framtidstankar är att vi ska arbeta för att uppnå vår vision. Enhetens vision är:

Att alla barn skall få uppleva och utveckla egenskaper såsom empati, glädje, harmoni, lek och lusten till att lära. Det skall med spänning se fram emot skolstarten och framtiden och vara nyfikna på det fortsatta lärande

Ansvarig för kvalitetsredovisningen

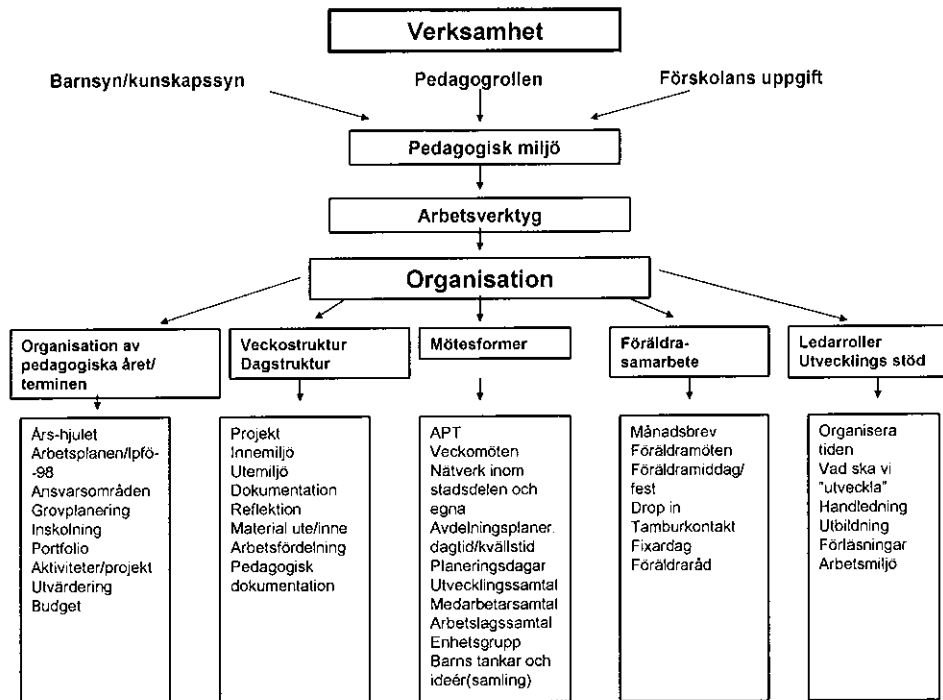
Datum och namn

Vällingby den 24 sept.2007

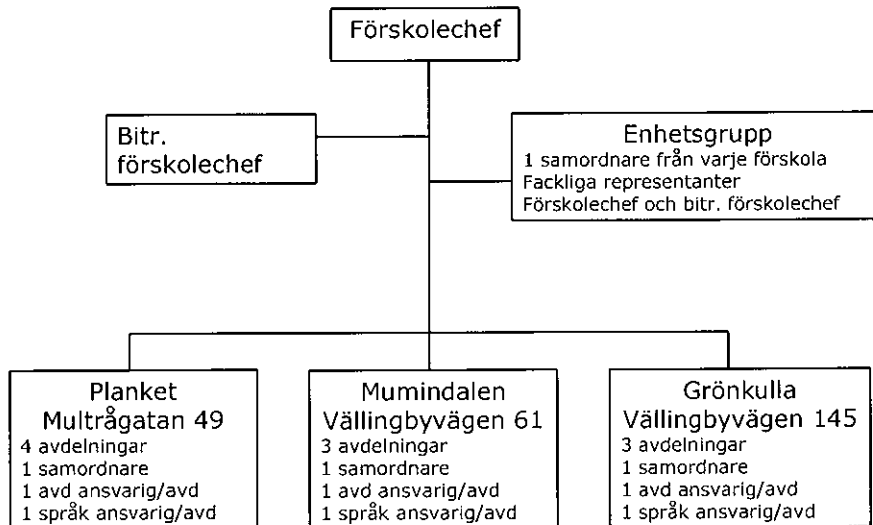
Cecilia Lindgren

Förskolechef

Organisation

Kvalitetsredovisning Råcksta förskolor våren 2007

Förutsättningar

Enheten består av fem stycken förskolor med 160 stycken barn inskrivna.
60 stycken av dem flerspråkiga.

En av förskolorna är en specialförskola för barn med allergier och astma.

Antal pedagoger som arbetat under våren har varit ca 40 stycken, av dem har en varit utbildad.

Vi har haft överinskrivningar på 2 av våra förskolor på grund av platsbrist.

Under våren har vi startat upp två nya förskolor inom loppet av två månader.

Adresser

Söderbergagårdsväg 21a

Söderberga allé 1

Njurundagatan 10-12

Solleftegatan 14

Råckstavägen 98

Organisationen

Förskolechef

Biträdande förskolechef

Samordnare 1 på varje förskola

Avdelningsansvarig

Vi har samordnarmöten 1 gång i månaden samt enhetsgrupp 1 gång i månaden, där även samordnare deltar.

Samordnarna är länken mellan ledning och medarbetare.

En av förskolorna arbetar efter det traditionella sättet med en småbarnsavdelning och en syskongrupp.

Specialförskolan består av en avdelning, de resterande tre förskolorna arbetar utifrån tanken om en” förskola på 2000-talet.”

Kvalitetsarbete

Vi har en verksamhetsplan som utgår från läroplanen Lpfö 98 samt mål i VP

Hässelby/Vällingby SDF.

Enhetens VP samt avdelningens/basens arbetsplan finns tillgänglig för alla föräldrar.

Vi har haft föräldramöten, enhetsråd, dropp-in kaffe samt utvecklingssamtal. Vi har haft vissa problem med att få föräldrar till enhetsrådet.

De flesta pedagogerna inom enheten upplever dock att de har god kontakt med föräldrarna i det dagliga arbetet.

VP är utarbetad tillsammans med samordnarna på respektive förskola och förankrad hos pedagogerna på APT samt enhetsgrupp.

Sammanfattning

Att vara ny förskolechef (oktober-06) samt ny biträdande (januari-07) och samtidigt rekrytera personal och öppna nya förskolor har varit en utmaning .

Enheten saknade en del när det gällde organisation när vi tog över . Vi har sett till att det finns samordnare på varje förskola samt avdelningsansvarig. Tvärgrupper har startat upp. Vi har bestämt APT och tvärgrupper, studiedagar samt enhetsgrupper redan innan termins start. Papper har gått ut till både föräldrar och pedagoger med tider som gäller för ovan.

Vi behöver bli mer tydliga i vårt pedagogiska utvecklings arbete bland annat när det gäller tvärgrupper.

Vi har sett att vi kan komma att använda APT möten mer effektivt, så att det blir mer tid över till pedagogiska diskussioner. Vi har också sett att vi behöver synkronisera våra möten studiedagar samt inskolning av barn bättre.

Pedagogerna efterfrågar också mer tid för reflektion och planering.

Vi har fokuserat på värdegrunder och vi har sett en ökad medvetenhet. Vi ser att det behövs ytterligare handledning och fortsatt utbildning.

Vi måste vidareutveckla den pedagogiska styrningen/handledning och söka efter individuella lösningar då det är varierande på de olika förskolorna hur behovet ser ut.

Föräldraenkät har inte utarbetas ännu, där måste vi se vad det är vi vill veta och att det är möjligt att utläsa det vi efterfrågar . Vi kommer att fundera vidare kring detta och ta upp det på enhetsrådet.

Vi har inom enheten en hög medelålder. Det visar sig i fysiska besvär hos medarbetarna. Arbetet är tungt trots ergonomiska hjälpmedel. Den rådande budgeten tillåter ej heller fler anställda.

Vi uppmuntrar till friskvård och rörlighet inom arbetslagen.

Vi ser också att ledningsgruppen skulle behövas stärkas upp med en anställd.

Sammanfattningsvis kan sägas att det är en tung enhet där det finns problem både bland pedagoger och även familjer, vi har mycket kvar att arbeta vidare med när det gäller värdegrund och organisation.

Utveckling och lärande

Mål

Alla barn ska ges möjlighet att tillägna sig ett rikt språk

Metod

Vi har en pedagog som deltar i det stadsdelsövergripande språknätverket. Den pedagogen leder även vårt interna nätverk.

Språkgruppen träffas regelbundet och består av en representant från varje förskola.

Pedagogerna sjunger varje dag med barnen och läser också sagor eller berättar fritt för barnen .

Pedagogerna har även stöttat de barn som har annat modersmål än svenska genom att ägna mer tid till samtal med mera. Det pågår en diskussion inom enheten hur vi på bästa sätt ska stötta de barn med annat modersmål.

Vi har ännu inte en dator på varje avdelning/bas men det är vårt mål.

Mål

Alla barn ska få möjlighet att utvecklas och lära genom leken, både den fria och den planerade leken.

Metod

Vi har under våren diskuterat det pedagogiska rummen och på förskolor har man sett över miljön, så att den lockar till lek och lärande. Vi har diskuterat att starta en tvärgrupp som utformar uterummet men inte riktigt kommit dit än.

Miljön är utformad så att barnen kan göra egna val på samtliga förskolor.

Då våra förskolor ligger nära till skog och mark är samtliga förskolor ute mycket i sina närskogar.

Mål

Barnets förmåga att uttrycka sig i olika former skall uppmuntras.

Metod

Det finns skapande material tillgängligt på alla förskolor. Vi har ateljéer på samtliga förskolor. Pedagogerna använder sig av sång och musik dagligen. Det finns utklädningskläder till barnen.

Barnen har deltagit i Rim och Ramsor på Vällingby bibliotek och Farbror fläskkorv för de äldre barnen.

Normer och värden

Mål

Alla barn skall få de stöd de behöver utifrån sina förutsättningar.

Metod

Pedagogerna använder sig av observationer och dokumentation för att synliggöra barns utveckling och lärande. Vi har påbörjat arbetet med portfolio, då vi har som mål att använda den bland annat i utvecklingssamtal. Där har vi fortfarande mycket kvar att lära.

Vi har haft barn under våren som varit i behov av särskilt stöd. För de barnen har vi skrivit en handlingsplan i samarbete med föräldrar. Pedagogerna har också haft regelbundet stöd från vår stödenhet.

Mål

Att lära barnen bry sig om och ta hänsyn till varandra och inte utsätta varandra för våld, mobbing, rasism och främlingsfientlighet.

Metod

Vi har under våren haft diskussioner om värdegrund då vi anser att vi måste börja med pedagogerna. Vi har också en likabehandlingsplan. Vi har tagit vara på pedagoger med annat språk än svenska där det funnits barn med samma modersmål.

Vår likabehandlingsplan ser vi som ett levande dokument som vi behöver arbeta vidare med. Under våren har våra pedagoger deltagit i stadsdelens genusprojekt.

Mål

Att ge barnen grundläggande kunskaper om vår miljö.

Metod

Bilaga 3

Förskolorna vistas varje vecka ute i våra närliggande skogar. Man har under våren pratat och visat på vår natur och hur vi ska vara rädda om den samme.

Barnen har fått lära sig att plocka upp skräp efter sig på sina skogsutflykter. Barnen har satt frön och odlat olika saker. Någon förskola har tittat skärskilt på sniglar, äppelprojekt, någon annan på myror och fjärilar många av dessa projekt fortsätter även nu under hösten.

Vi har använt oss av miljövänliga produkter och ekologisk odlat mat. På en del förskolor har vi inte riktigt kommit upp till det satta målet med 15 %.

Vi källsortera papper, glas och metall.

Barn inflytande

Mål

Att ta vara på det kompetenta barnet.

Metod

Förskolorna har arbetat med att skapa utmaningar i miljön. Barnen har också givits möjlighet att påverka hur miljön ska utformas genom att pedagogerna har diskuterat med barnen.

Barnen har fått lära sig vänta på sin tur och respektera varandras åsikter.

Barnen har också genom sina beslut lärt sig att ta ansvar för det som det beslutat om.

Vi ser att vi behöver arbeta vidare med tankarna om det kompetenta barnet då vi ser att det finns invanda mönster som vi måste bryta. Pedagogerna måste i vissa fall bli bättre på att invänta barnets görande och inte ingripa.

Föräldrar inflytande

Mål

Vi strävar efter att få ett föräldrasamarbete som vi alla är nöjda med där inskolningen är grunden.

Metod

Vi har under våren haft ett enhetsråd och flera föräldrar möten. Jag har som chef haft kontakt med en del föräldrar och vi bestämde att öppna upp en utegrupp på en av förskolorna i samråd med föräldrar. Initiativet kom från medarbetarna på förskolan.

Föräldrar har också kommit till pedagoger med förändringsförslag som pedagogerna då tagit till sig.

På en av förskolorna finns en förslagslåda som föräldrar kan lägga förslag i.

När det gäller föräldrainflytande kan vi bli bättre men det är också så att föräldrar inte är så aktiva, det är svårt att få dem delaktiga. Vi behöver jobba vidare med det.

Samverkan föräldrar och skola

Som jag nämnt tidigare så har vi haft både dropp-in kaffe, föräldramöten, enhetsråd samt individuella utvecklingsamtal.

Vi kan bli bättre på samverkan med föräldrar och då försöka hitta andra former som kan få med föräldrar.

Vi har tex en förskola med mycket förstörelse utomhus, där kan man kanske få med föräldrarna så att de känner större ansvar om man har en fixarkväll ute.

Vi har haft ett utmärkt samarbete med Vällingbyskolan som är vår närmaste skola, det har fungerat bra både ur lednings och pedagogers perspektiv.

Slut ord!

Vi har mycket kvar att arbeta med , organisationen och det pedagogiska arbetet måste vidare utvecklas. Jag har sett att vår enhet ligger efter när det gäller både organisation och det pedagogiska arbetet.

Vi har haft och har en del problem med förhållningssätt gentemot både kolleger, barn och föräldrar. Detta ser jag som mycket allvarligt och har därför tagit in handledning utifrån.

Det är fortfarande för lite planeringstid för pedagogerna, det är svårt att få in det i schemat . Det är också svårt att följa planeringen då det varit en del frånvaro bland personalen.

En del förskolor har haft mer vikarier än andra det har berott bland annat att ett barn avvek från gården på en av förskolorna vilket skapade oro både bland föräldrar och pedagoger. Efter den händelsen ändrades rutinerna på förskolan . Det var en tuff tid för pedagogerna då händelsen blev föremål för lokalpressens intresse.

Jag gjorde också en del omfördelningar av befintlig personal under våren. De flesta av dessa omflyttningar blev mycket bra.

I januari månad anställdes en biträdande förskolechef, Eva Blomqvist.

Jag kan se att det skulle vara bra med ytterligare en person i ledningsgruppen då det är svårt att hinna med så många anställda.

Det är ett oerhört roligt, intensivt och stimulerande arbete att vara förskolechef.

Vällingby den 18 september 2007

Eva Alvin
Förskolechef Räckstaförskolor

KVALITETSREDOVISNING – FÖRSKOLA LÄSÅRET 2006/2007

Förskola

Enheten Nälsta-Vinsta förskolor

FÖRUTSÄTTNINGAR

Översiktlig beskrivning av verksamheten och hur den är organiserad.

Enheten Nälsta/Vinsta förskolor består av fem förskolor. Skattegårdsvägen 71A, Skattegårdsvägen 73-75, Västergöksvägen 115, Ivarkärrsvägen 119 och Ullvidevägen 177.

Det totala barnantalet är 270 och antalet personer som arbetar i enheten är 60. På varje förskola finns det *samordnare* som tillsammans med förskolechef och biträdande förskolechef bildar ledningsgrupp. På varje förskoleavdelning finns även en *avdelningsansvarig*.

Vi har pedagoger som deltar i stadsdelens samtliga tre nätverk. Enheten har även egna nätverk där pedagoger från de fem förskolorna träffas och diskuterar verksamhetsfrågor.

Föräldraråd finns på respektive förskola samt ett enhetsråd som träffas två gånger per termin.

Enheten följer de mötesformer som gällande samverkansavtal föreskriver.

KVALITETSARBETET

Hur förskolan arbetar för att upprätta kvalitetsredovisningen och hur personal och föräldrar varit delaktiga i arbetet.

Förändringar inom verksamheten kan vara långsiktiga eller kortsiktiga. Arbetet för att säkra och utveckla kvaliteten i den pågående verksamheten behöver kontinuerligt stämmas av och kontrolleras. Det krävs reflektion och överväganden kring frågor som: Vad har gått bra respektive mindre bra? Vad måste vi ändra? Vilka effekter blir det om vi gör så här? Vilka är resultaten av vårt arbete?

I personalens ansvar för kvaliteten ligger att planera och dokumentera det egna, arbetslagets och förskolans kvalitetsarbete. Personal medverkar också genom att utarbeta utvärderingsinstrument och genomföra utvärderingar.

Vi ser till att beslut om kvalitetsredovisningens underlag, utformning, innehåll och slutsatser behandlas i samverkansorgan.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen och lärdomarna under läsåret 2006/2007 ur ett ledarperspektiv. Jämförelse som visar utvecklingen under de senaste åren.

Vi bedömer att vi är på rätt väg för att öka måluppfyllelsen. Vi har blivit bättre på diskussioner kring vad målen står för i den egna praktiken. Vi arbetar på att analysera sambanden mellan de strukturella förutsättningarna, det pedagogiska arbetet och måluppfyllelsen. Personalen planerar och genomför ett arbete som tar sin utgångspunkt i barnens förutsättningar och behov, utifrån de förutsättningar som råder. Det pedagogiska arbetet påverkas av vilka förutsättningar som finns för arbetet. Frågor vi ställer oss är: Används resurserna rätt? Finns det kompetensbrister? Finns det brister i det pedagogiska arbetet? Eller är det tvärtom den goda pedagogiska verksamheten som kan få stöd av andra processer och spridas?

Vi vill att verksamhetens sätt att fungera skall visa hur väl den förverkligar måluppfyllelsen.

Förskolornas egna arbetsplaner och enhetens verksamhetsplan visar tydligt på en kvalitetsutveckling i verksamheten.

UPPFÖLJNING AV LÄROPLANENS ÖVERGRIPANDE MÅL

Utveckling och lärande

o Verksamhetens mål/åtaganden

Vi vill skapa en berikande inne- och utemiljö på förskolan, med plats för upptäckande lek, aktivt utforskande och lärande. Vi vill att förskolan ska vara en mötesplats, där man har roligt och är full av lust och glöd för att lära och utvecklas.

Vi ser till att alla barn under året får en kulturupplevelse i någon form.

o Metoder att nå målen

Vi har arbetat aktivt med att förändra innemiljön utifrån barnens förutsättningar. Vi har skapat inbjudande mötesplatser med inspirerande material. Språkutvecklingen stimuleras i en ständig dialog, och genomsyrar hela vår verksamhet.

Varje barn har en egen portfolio där de blir medvetna om sitt lärande.

o Resultat

Vi ser att utveckling pågår när barnen har lust att lära och känner tilltro till sin egen förmåga.

- *Bedömning och analys av måluppfyllelsen*

Vi bedömer att vi är på rätt väg och att utveckling sker. Vårt samarbete har ökat för att erbjuda en god miljö för utveckling, lek och lärande och särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som av olika skäl behöver stöd i sin utveckling.

Måluppfyllelsen är god när det gäller innemiljön, däremot när det gäller utemiljön har vi inte kommit lika långt.

Genom förändringarna i miljön har kreativiteten och det lustfyllda lärandet ökat. Vår tillåtande miljö hjälper barnen att erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

Normer och värden (inkl utvärdering av förskolans likabehandlingsplan)

- *Verksamhetens mål/ åtaganden*

Vi skall arbeta aktivt med normer och värden som en integrerad del i arbetet med barns utveckling och lärande. Vi vill lära barnen social kompetens, utveckla deras förmåga att fungera enskilt och i grupp.

- *Metoder att nå målen*

Genom att vi i det dagliga arbetet med barnen visar omtanke och respekt utvecklar barnen sin empatiska förmåga.

- *Resultat*

Vi ser att utveckling sker när barnens samarbete och samspel fungerar bättre, både i mindre och större grupper.

- *Bedömning och analys av måluppfyllelsen*

Vi bedömer att vi är på rätt väg och att utveckling sker. Vi har blivit mer medvetna om vårt arbetssätt genom att bli bättre på att reflektera, utvärdera och dokumentera.

Schemalagd planeringstid ser vi som en förutsättning för att våra uppsatta mål skall lyckas.

Vi ser över och utvärderar likabehandlingsplanen på APT och enhetsgrupp.

Ansvar och inflytande

- *Verksamhetens mål/åtaganden*

Vi vill ge varje barn möjlighet att utveckla sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation och lära sig ta ansvar för sina egna handlingar.

Vi vill vara ett stöd för familjen och i samarbete med föräldrarna verka för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar

- **Metoder att nå målen**

Genom att vara lyssnande, lyhörda och aktivt frågande pedagoger tränar vi demokrati på det "lilla planet". Vi verkar för att flickor och pojkar får lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten.

Vi är tydliga ifråga om mål och innehåll för att ge barn och föräldrar möjlighet till inflytande.

Måluppfyllelsen sker via fortlöpande samtal med barnens föräldrar om barnens trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan och via utvecklingssamtalen.

- **Resultat**

Vi ser att utveckling pågår när barnet kan uttrycka sina tankar och åsikter och därigenom kan påverka sin situation.

- **Bedömning och analys av måluppfyllelsen**

Vi bedömer att vi är på rätt väg och att utveckling sker. Genom att vår miljö har blivit mer tillåtande tar vi tillvara varje barns förmåga och vilja att ta ett allt större ansvar för sig själv och för samvaron i barngruppen.

Genom deltagande i stadsdelens jämställdhetsprojekt har vår medvetenhet ökat och vi har fått redskap för att arbeta med att motverka traditionella könsmonster.

Samverkan (intern och extern)

- **Verksamhetens mål/åtaganden**

Vi strävar efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskoleklass, skola och fritidshem,

- **Metoder att nå målen**

När övergången till de nya verksamheterna närmar sig har förskolan fungerande former för att avrunda och avsluta förskoleperioden. Vi samverkar med personal i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet så att övergången skall bli så bra som möjligt. Alla föräldrar erbjuds ett överlämnandesamtal.

- **Resultat**

Vi ser att övergången mellan förskola och skola underlättas för barn, föräldrar och pedagoger.

- **Bedömning och analys av måluppfyllelsen**

Genom ett gott samarbete skapas trygghet och bättre förutsättningar inför starten i förskoleklass.

ÖVRIG UPPFÖLJNING (av eventuella övriga områden)

Barn som behöver mer hjälp och stöd i sin utveckling skall få det. Insatserna sätts in så tidigt som möjligt. Vi har försökt anpassa förskolans miljö så att den ska passa alla barns olika förutsättningar. Pedagogerna får stöd och hjälp i detta arbete av specialpedagoger och psykolog via handledning.

Arbetet med framtagandet av enhetens språkplan pågår. Deltagare är pedagoger från enhetens fem förskolor.

Vi vill att samtliga anställda känner trivsel och trygghet i sitt arbete. Arbetsmiljöarbetet ska aktivt bedrivas så att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs. De anställda ska verka i en säker arbetsmiljö som är anpassad till deras olika förutsättningar. Arbetsgivare och arbetstagare skall samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö.

Vi har systematiskt arbetsmiljöarbete som en stående punkt på våra dagordningar. Vi har årliga skydds- och allergironder då en kartläggning av arbetsmiljön äger rum.

En gång per år genomförs en psykosocial arbetsmiljöenkät där svaren till stor del uppfyllt måluppfyllelsen.

ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING

Genom att fortsätta utveckla vårt arbete med pedagogisk dokumentation kommer vi ytterligare att synliggöra det enskilda barnet och dess utveckling.

Genom att bättre planera, reflektera och utvärdera kommer det bli lättare att synliggöra måluppfyllelsen.

Arbetet med att utveckla utemiljön kommer att prioriteras.

Vi ser fram emot att få delta i stadsdelens utvecklingsprojekt ”nya pedagogiska rum”.

Vi vill, i samverkan med föräldrarna, arbeta fram bättre former för att mäta kvaliteten i verksamheten.

Vi kommer att fortsätta arbetet med att utveckla barnens nyfikenhet och lust samt förmåga att leka och lära, och bidra till att barnen utvecklar en förståelse sig själva och sin omvärld.

Genom observationer och barnsamtal kan vi ta tillvara barnens behov och intressen vid planeringen av den pedagogiska verksamheten.

Arbetet med SBA kommer att utvecklas. Brandskyddsansvariga har utsetts på varje förskola och dessa har fått utbildning.

FÖRSKOLECHEFS/ENHETSCHEFS SLUTORD

Reflektion och framtids tankar.

Det var något stort som hände när förskolan fick en egen läroplan. Det har tagit tid att bearbeta, förstå och tolka läroplanen. Ingen förstår läroplanen genom att bara läsa igenom den. Det krävs mer än så. För att läroplanen ska genomsyra verksamheten i våra förskolor måste var och en ta ett personligt ansvar för sin individuella förståelse. Arbetslaget är redskapet för att var och en ska kunna utveckla sin förståelse. Det är i arbetslaget man lär och utvecklas, precis som barnen lär och utvecklas i barngruppen.

Varje arbetslag måste få möjlighet att diskutera, pröva sina tankar och idéer, genomföra och pröva igen. Varje enskild pedagog måste ta ett personligt ansvar för sin egen utveckling, men samtidigt ges möjligheter tillsammans med sina kollegor.

Vi har kommit en bra bit på väg men har mycket kvar att utveckla och utforska.

Ansvarig för kvalitetsredovisningen

Datum och namn

2007-09-26

Kvalitetsredovisning för Björnboda – Sörgårdens förskolor V – t 2007

Förskolechef: Maud Endom

Ansvarig för följande förskolor: Renfanegränd 6, Ryttmästarvägen 91, Tumultgränd 69, Ivar Kärrsvägen 4B, Nordingrågatan 18, Håsjögränd 8, och Råckstavägen 98.

Förutsättningar:

Enheten består av 5 förskolor med 233 inskrivna barn och 60 pedagoger. Under vårterminen hade vi 74 barn som var flerspråkiga. Vårt uppdrag under vårterminen var att utöka varje avdelning med 1 barn.

Antalet inskrivna barn:

Ryttmästarvägen 91.....	34
Ivar Kärrsvägen 4B.....	34
Tumultgränd 69.....	26
Renfanegränd 6.....	69
Håsjögränd 8.....	25
Nordingrågatan 18.....	25
Råckstavägen 98.....	20

Antalet barn / pedagog:

Ryttmästarvägen 91.....	5,5
Ivar Kärrsvägen 4B.....	5,8
Tumultgränd 69.....	5,6
Renfanegränd 6.....	6,0
Håsjögränd 8.....	5,2
Nordingrågatan 18.....	5,8
Råckstavägen 20.....	4,4

2 pedagoger av 60 saknar utbildning, och en har specialpedagogisk utbildning.

Organisation:

1 förskolechef

1 biträdande förskolechef med pedagogistutbildning

Varje förskola har en samordnare som ansvarar för att den dagliga verksamheten fungerar.

Alla avdelningar har 1 avdelningsansvarig som är ansvarig för det pedagogiska arbetet på resp. avdelning, samt en språkansvarig.

På varje förskola finns också en brandansvarig och två miljöansvariga (ett ekonomibiträde och en pedagog).

Kvalitetsarbetet

Vi har följt upp vår verksamhet utifrån resultatet från föräldrarnas kvalitetsmätningenkäter, föräldramöten, föräldrassamtal och genom daglig dialog med föräldrarna.

Pedagogerna har haft regelbundna APT - möten 1 gång/mån, samordningsmöten och enhetsgruppsmöten där vi ständigt diskuterar verksamheten och pedagogiska frågor. Resultatet från de psykosociala enkäter som alla pedagoger fyllt i har diskuterats på alla förskolor.

Alla avdelningars utvärderingar av verksamhetsterminen har följts upp.

Vi har arbetat med vårt utvecklingsarbete som grundar sig på växtkraft mål 3.

Sammanfattning

Vår kompetensutveckling har bidragit till att vi alla har fortsatt med att utveckla den pedagogiska dokumentationen i vårt dagliga arbete. Utifrån den har vi reflekterat tillsammans med barnen, i de olika arbetslagen och i enhetens tvärgrupper.

Reflektionerna har lett till att vi ökat vår förståelse för vad vi behöver ge barnen för vägledning, stimulering och utmaningar så att de fortsätter att utvecklas var och en utifrån sina egna förutsättningar.

Vi har blivit bättre på att, i vårt dagliga arbete, tydliggöra våra kopplingar till läroplanen. Samtliga avdelningar arbetar med projekt. Till dessa projekt har vi fått många idéer, mycket inspiration och stöd av varandra i enhetens tvärgrupper.

Vi har tagit till vara på våra pedagogers kunskaper och erfarenheter, vilka vi också delgett varandra.

Vi har ökat våra kunskaper om barns utveckling och lärande genom föreläsningar, kurser och studiebesök. Två arbetslag har tagit del av stadsdelens arbetslagsutbildning.

Två pedagoger har gjort en studieresa till Reggio Emilia och två deltog i Reggio Emiliainstitutets sommarsymposium.

Vi har tagit emot praktikanter, elever och studenter.

Sex pedagoger deltar regelbundet i stadsdelens nätverk och en pedagog är nätverksledare.

Utveckling och lärande

Mål:

Alla barn ska få ett rikt språk.

Alla barn ska under sin förskoletid få prova på att använda datorn.

Alla barn ska få möjlighet att utvecklas och lära genom leken, både den fria och den planerade leken.

Att aktivt arbeta med miljön genom agenda 21.

Metoder:

Vi arbetar med individuella utvecklingsplaner och portfolio, där vi tydliggör barnens inlärningsprocesser. Alla portfoliopärmar är specifika för varje enskilt barn.

Vi har medvetet arbetat med att stärka alla barnens språk bl. a. genom dialog, sagor, sånger, rim och ramsor.

En av enhetens tvärgrupper arbetar med språkutvecklande frågor och har påbörjat utvecklandet av en gemensam språkplan.

Vi har oftare delat in barnen i mindre grupper. Där har de fått ökade möjligheter för sitt berättande och för att uttrycka sina tankar och åsikter.

Vi har tagit del av det kulturutbud som erbjudits.

Vi har observerat och dokumenterat barnen i deras lek, och reflekterat tillsammans med barn och pedagoger över det vi sett och hört. Utifrån detta har vi stimulerat, väglett och utmanat barnen utifrån deras förutsättningar.

Miljön har vi förändrat efter barnens intressen och behov och vi har tillhandahållit utvecklande material. Materialet är lätt tillgängligt för barnen så att de kan göra egna val.

Vi har strävat efter att göra miljön meningsfull för alla barn, oavsett ålder och kön.

Vi har vistats i naturen. Där har vi upptäckt och utforskat tillsammans med barnen.

Vi har samtalat med barnen om vikten av att vara rädd om vår natur.

I naturen har barnen också tränat sin motorik och sin fantasi.

Vi använder miljövänliga produkter och livsmedel. Barnen har tagit del av vår källsortering.

Resultat:

Barnen har stärkt sitt språk. De har utvecklat sitt ordförråd och sitt självständiga tänkande utifrån sina egna förutsättningar. Samtalen mellan barnen har ökat. De har också ökad sin förmåga att lösa konflikter verbalt.

I de mindre grupperna har barnen utvecklat sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter, samt sitt berättande. Förmågan att lyssna barnen emellan har också utvecklats.

Alla barn har inte provat på att använda datorn p.g.a. brist på datorer.

Barnen har utvecklat sin fantasi och kreativitet i leken. De har också utvecklat sitt sociala samspel med sina kamrater, samt sin lekförmåga.

Barnen har utvecklat ett intresse för naturen. De har blivit nyfikna på vad den har att erbjuda och de utforskar gärna.

Analys:

Vi har lärt oss att vi ständigt ska förändra vår miljö utifrån barnens intressen och behov.

Vi ska tillhandahålla de verktyg som barnen behöver i sin lek.

Vi ska se till att miljön är intressant, lärande och utvecklande för våra barn. Den ska vara meningsfull för alla barn oavsett ålder och kön.

Vi ska titta mer på vår miljö utifrån genusperspektiv,

Vi ska fortsätta att arbeta med en språkmedvetenhet som hela tiden utvecklar barnens språk. Det är betydelsefullt att vi pedagoger är uppmärksamma på varandras språk.

Normer och värden

Mål:

Att alla barn ska få det stöd de behöver utifrån sina förutsättningar.

Att lära barnen bry sig om och ta hänsyn till varandra och inte utsätta varandra för våld, mobbing, rasism och främlingsfientlighet.

Metoder:

Vi har inte accepterat att barnen gjort illa eller kränkt varandra.

Vi har erbjudit massage.

Vi har varit nära barnen och observerat dem i deras relationer och samspel.

Barnen har fått tillfälle att föra fram sina åsikter, lyssnat på och uppmanats att respektera sina kamrater. För att få ökad kunskap om det enskilda barnet har vi delat in barnen i mindre grupper, vid flertal tillfällen.

Barnen har uppmuntrats till att hjälpa och ta hjälp av varandra i olika situationer.

Pedagogerna har varit goda förebilder.

Vi har gett alla barn ett individuellt bemötande.
Vi har sett barnens olikheter som en tillgång.
Barnen har deltagit i demokratiska beslut och lärt sig reda ut missförstånd och att kompromissa.
Vi har under året uppmärksammat våra svenska traditioner och varit lyhörda för olika kulturer.

Resultat:

Barnen har utvecklat sin empati och sin sociala kompetens. Barnen har tagit hjälp av och hjälpt varandra i olika situationer. De har varit delaktiga i verksamheten och fört fram sina åsikter och idéer, som barn och pedagoger varit lyhörda för. Barnen har utvecklat sin förmåga att respektera varandras olikheter.
Vi har ökat våra kunskaper om det enskilda barnet när vi arbetat i mindre grupper. Samarbetet mellan barnen i grupperna har ökat.
Barnen visar stor glädje att vara tillsammans.

Analys:

Vi fortsätter att arbeta mer medvetet.
Vi har blivit ännu mer lyhörda och lyssnar aktivt och med mer respekt på det barnen har att säga. Vi utgår oftare från barnens önskemål och behov i dag än tidigare.
Genom att vi ökat vår kunskap och förståelse för det enskilda barnet, så kan vi förstå vad barnen behöver för vägledning, stimulering och utmaningar för att fortsätta sin utveckling, var och en utifrån sin egen förmåga.

Ansvar och inflytande

Mål:

Att ta vara på det kompetenta barnet.

Metoder:

Vi har arbetat med en stor medvetenhet för att barnen ska klara så mycket som möjligt själva. Vi har uppmuntrat, stöttat och utmanat barnen i alla situationer.
Vi har förändrat miljön efter barnens intressen och behov. Materialet har varit lättillgängligt så att barnen fått möjlighet att göra många egna val.
Vi har varit tillåtande och låtit barnen prova på.
Vi har uppmuntrat barnen till samarbete och självständighet.

Vi har ställt frågor till barnen som fått dem att reflektera, fundera och prova på egna lösningar.
Vi har varit lyhörda och lyssnat aktivt på vad barnen sagt, tagit till oss och utvecklat det.

Resultat:

Barnen har gjort många egna aktiva val och lärt sig samarbeta.
Barnen har stärkts i sin självkänsla och visat stolthet när de klarat av saker själva.
Barnen har visat en ökad vilja och lust att prova olika saker.
Barnen har själva fått prova sig fram till olika lösningar, i olika situationer.
Barnen har varit med och påverkat innehållet i vår verksamhet.

Analys:

Det har varit positivt att många pedagoger sett barnen, deras tillgångar och resurser, i olika situationer och sammanhang.
Vi har gett barnen de verktyg och det material som de behövt, för att gå vidare i sin utveckling.
Att barnen har klarat fler och fler uppgifter själva, betyder också att de kan göra fler val.
Vi har observerat att det är mycket betydelsefullt att ständigt förändra miljön efter barnens intressen och behov, för deras fortsatta utveckling.

Samverkan

Mål:

Vi strävar efter att få ett föräldrasamarbete som vi alla är nöjda med där inskolningen är grunden.

Alla barn skall få en positiv och trygg övergång till skolan.

Metoder:

Vi har haft en daglig dialog med föräldrarna.
Vi har inbjudit dem till utvecklingssamtal och regelbundna möten då vi informerat om vår verksamhet och diskuterat pedagogiska frågor.
Föräldrarna har också varit delaktiga när vi bl.a. arbetat med miljön på våra gårdar.
Vi har också inbjudit dem till dropp-in kaffe och sommarfester.
Under terminen har vi haft ett fungerande föräldrar – och enhetsråd med föräldrarepresentanter från samtliga förskolor.
Vi har delat ut kvalitetsmätningssenkäter, vilka föräldrarna arbetat fram, till samtliga föräldrar.

Samordnaren från skolan besökte de blivande skolbarnen under vårterminen. I maj fick barnen hälsa på i sina blivande förskoleklasser, tillsammans med sina förskolepedagoger eller föräldrar. Vi på förskolorna fick dock inte vara med och bestämma tiden för dessa besök, vilket vi tidigare kommit överens om. Skolan ville att vi på förskolan skulle lämna över ev. dokument, gällande uppgifter om barnen, vilka vi inte lämnar ut skriftligen. Överlämnandesamtalen mellan förskola och skola har inte fungerat som planerat.

Resultat:

Resultatet av våra kvalitetsmätningenkäter har varit positiva. Vi har diskuterat och följt upp dem på samtliga förskolor. Våra föräldrar har varit övervägande nöjda med vår verksamhet. Vi har haft ett tillfredsställande föräldrasamarbete på alla våra förskolor.

Vi anser inte att överlämnandet av förskolans barn till skolan fungerat tillfredsställande. Vi måste få vara delaktiga med att bestämma tid för besöken i skolan, eftersom vi har en väl planerad verksamhet på våra förskolor.

Analys:

Vi har tagit till oss resultatet från föräldrarnas kvalitetsmätningenkäter, diskuterat och ev. förändrat det som föräldrarna inte varit nöjda med. Vi pedagoger har blivit bättre på att bemöta föräldrars ifrågasättande och synpunkter.

Vi anser inte att samarbetet med skolan fungerar tillfredsställande idag. Det var dock vi på förskolan som förra året tog kontakt med skolan för att förbättra överlämnandet av våra barn. Våra överenskommelser har dock inte fullföljts.

Åtgärder för utveckling

All vår kunskapsutveckling har gett resultat och det är mycket betydelsefullt att vi fortsätter att utveckla de resurser vi har .

Vi kommer att vidareutveckla våra reflektionsarbeten på varje förskola och i enhetens tvärgrupper.

Vi har fortfarande mycket att delge varandra i vårt arbete. Det är viktigt att vi fortsätter att ta till vara på all den kompetens som våra pedagoger har..

Det har också resulterat i att vi inom enheten fått en ökad förståelse för varandras arbete. Genom att tagit emot studiebesök, har vi fått frågor som fått oss att fundera och reflektera över vårt arbete.

Förskolechefens slutord

Vi har utvecklat en VI – känsla inom enheten där vi tar till vara på alla våra pedagogers kompetens och delger varandra av vår kunskap.
Jag ser en enhet som är i ständig utveckling och där alla strävar mot ett gemensamt mål.
Ett mål där alla pedagoger ska känna sig delaktiga i samtliga förskolors utvecklingsarbeten.

Vällingby den 7 / 9 -07

Förskolechef:

.....
Maud Endom

Kvalitetsredovisning 2006/2007 Backlura Maltesholm/Smedshagen, Trollboda förskolor (BMT)

Då förutsättningarna för kvalitetsredovisningen ändrats kommer vi att i detta dokument kommentera den redovisning som levererades i januari i år. Det är orättvist att bedöma och analysera resultatet då bara en termin gått. Det är positivt att redovisningen framöver följer verksamhetsåret. Kommentarer och målpuppfyllelse kommer i detta dokument att skrivas kursivt och med fet text.

Förutsättningar

Backlura, Maltesholm, Trollboda och Smedshagens förskolor fortsätter att samarbeta i en utvecklingsgrupp bestående av tre förskolechefer och två biträdande förskolechefer. Vi väljer att redovisa vårt arbete gemensamt då vi har utvecklat ett pedagogiskt och organisatoriskt ledarskap som är likartat i de tre förskoleenheterna. Vi planerar och utvärderar verksamheten och diskuterar vilka insatser som behövs på förskolorna kontinuerligt då vi träffas en gång i veckan. På varje adress finns en samordnare och de blir länken mellan utvecklingsgruppen och medarbetarna. På våra regelbundna möten diskuteras hur det pedagogiska arbetet ska fortskrida och vilka eventuella förändringar som behöver göras.

I vår organisation finns en specialavdelning för barn med flerfunktionshinder, två öppna förskolor *varav den ena också inrymmer en familjecentral* förutom 14 förskolor som omfattar 40 avdelningar.

Lisbeth Stockenstrand Backlura förskolor

Gulsippsgränd 6
Brunklövergränd 20
Tårpilsgränd 14
Brandliljevägen 3

Rita Malmberg Maltesholm/Smedshagens förskolor

Måbärsstigen 39
Aprikosgatan 64
Fyrklöverbackarna 14
Smedshagsvägen 5
Ormängsgatan 71
Ormängsgatan 16 Öppen förskola
Carl Bondes väg 44 Öppen förskola

Doris Wester Smedshagen/Trollboda förskolor

Lingonrisgränd 1 (*Evakueringsadress för Blomsterkungsvägen 235*)
Älgstigen 50
Snödroppsgränd 27
Älvdalsvägen 42
Drivbänksvägen 1

Kicki Svedenstrand och Marianne Christiansson, biträdande förskolechefer i samtliga områden.

Bilaga 6

För de barn som är i behov av särskilt stöd skriver personal, föräldrar och eventuella stödpersoner en handlingsplan. **Idag skrivs en pedagogisk kartläggning och i särskilda fall även ett åtgärdsprogram.** I dessa planer beskrivs hur arbetslaget ska arbeta för att uppnå målen och vem som är ansvarig för detta. Det kan också vara nödvändigt att se över den inre pedagogiska miljön och material för att uppnå de mål som formulerats. Målen ska vara konkreta och kortsiktiga (tex. två månader) så att **arbetet kontinuerligt** utvärderas och utvecklas.

Då anvisningarna till redovisningen kommit så sent har föräldrarna inte deltagit i arbetet med framtagandet. Däremot har deras synpunkter kommit fram i utvecklingssamtalen under hösten. Personalen fick ett underlag att bearbeta och sedan sammanfattades detta. **Personalen utvärderade sitt arbete på utvärderingsdagen i juni och skrev utvecklingsplaner för sitt arbete, detta kommer att redovisas i detta dokument. I denna redovisning beaktar vi de synpunkter som föräldrarna gav i den nyframtagna enkäten som besvarades i juni**. Barnintervjun och föräldraenkäten som genomförs på vårterminen ligger som grund för de grovplaneringar och måldokument som framtas på höstterminen. Där kommer såväl barn som föräldrar till tals och får beskriva hur de upplever verksamheten. Det ligger en svårighet i att kvalitetsredovisningen inte följer läsåret dvs.augusti-juni.

Om man gör en jämförelse av måluppfyllelsen över tid så har verksamheterna utvecklats i en mycket positiv riktning. Trots att det i många stycken är samma utvecklingsområden vi tar upp så kan vi se vilken utveckling som skett. Målformuleringarna på avdelningsnivå har blivit tydligare. Detta gör det lättare för pedagogerna att utvärdera och utveckla sitt arbete. Det bedrivs en högklassig pedagogisk verksamhet i BMT. Det man verkligen lägger märke till är att den pedagogiska miljön har förändrats. Barnens inflytande har ökat både vid val av aktiviteter som att de har tillgång till material på lagom höjd. Flera arbetslag har också börjat diskutera fördelen av att arbeta i "stora" arbetslag istället för att bara vara på den egna avdelningen. Detta gör att barnen får tillgång till fler pedagoger, fler aktiviteter och fler kamrater.

Mål :

Normer och värden

- Att alla avdelningar formulerar en plan för sitt jämställdhetsarbete.
- Att samtlig personal får kunskap om jämställdhets och mångfaldsplanen.

Under vårterminen har de ansvariga på samtliga förskolor utarbetat hur arbetet med jämställdhet ska fortskrida. Det beslutades att samtliga pedagoger skulle observera hur man vid lämning och hämtning bemötte pojkar och flickor. Dessa iakttagelser ska diskuteras på APT-möten för att vi ska få syn på vårt eget förhållningssätt och utifrån det öka medvetenheten. Det är för tidigt att utläsa hur detta påverkat pedagogerna i deras arbetssätt.

Under vårterminen hade Backlura förskolenhet besök av förskoleinspektörer som starkt ifrågasatte den likabehandlingsplan vi arbetat fram. Detta gjorde att vi i BMT raskt tog tag i saken. Vi arrangerade konferensdagar med de avdelningsansvariga där vi processade fram ett underlag till ny plan. Vikten av att samtliga pedagoger får ta del av och införliva den nya planen gjorde att fler konferensdagar har hållits såväl på vårterminen som i starten av höstterminen. I dagsläget har 2/3 av personalen varit på en heldag och vi kommer att fortsätta med dessa konferenser så att alla får diskutera

Bilaga 6

och införliva planen. Detta upplägg har varit oerhört uppskattat och det har tydligt märkts i organisationen hur viktigt och betydelsefullt det är att lyfta denna fråga.

Utveckling och lärande

- Att öka kunskapen om barns språkutveckling och modersmålsstöd.
- Fördjupa kunskapen om pedagogisk dokumentation och barns läroprocesser.

Vi har på våra möten med de språkansvariga tagit fram exempel på material att använda i ett språkstödande arbetssätt. Alla avdelningar har skrivit mål för sitt arbete med barns språkutveckling. Några pedagoger har varit på TRAS-utbildning. (Tidig registrering av barns språkutveckling). På våra planeringsdagar i höst kommer en pedagog att föreläsa om Språkjournalen som är en arbetsmetod i Södertälje och de pedagoger som varit på TRAS-utbildningen kommer att berätta om detta arbetssätt. Vidare kommer vi att på dessa dagar arbeta fram en språkplan för BMT. Medvetenheten om vikten av att arbeta med språkutvecklingen har ökat. I detta arbete har vi haft tillgång till en rytmikpedagog som internutbildar våra pedagoger och leder rytmikgrupper för alla barn. Alla våra barn får också minst en gång per år gå på en teaterföreställning. Alla former av kommunikation berikar språket.

Vi har i våra tvärgrupper fortsatt att arbeta med pedagogisk dokumentation. De pedagoger som deltar i de stadsdelsövergripande nätverken ska under året få ett ökat stöd i sitt arbete genom handledning. Vi har sett att tvärgrupperna utvecklats positivt och att medvetenheten om vårt uppdrag ökat.

Inflytande och ansvar

- Förankra stadens kvalitetsarbete på förskoleavdelningarna.
- Organisera verksamheten så att mer tid skapas för reflektion, planering och utvärdering.
- Att tillsammans med föräldrarna utveckla brukarenkäten.
- Att förbättra våra samverkansformer.

På planeringsdagarna talar vi mycket om hur staden vill att vi ska dokumentera vårt arbete och vad syftet är. Delaktigheten har ökat och en förståelse finns för kvalitetsarbetet i ett utvecklande syfte. Vi kommer fortsätta arbeta med detta. Det är en utmaning för oss som ledning att skapa förutsättningar för att mer planeringstid skapas. Vi deltar i schemaläggning och diskussioner om hur man kan organisera sitt arbete så att tid skapas. Än har vi inte nått ända fram men vi är på god väg. Ju mer man inser vikten av denna tid desto mer angelägen blir man att organisera. Den nya enkäten som processades fram i våras har vi använt en gång. Det är för tidigt att säga om den är mer verkningsfull än den förra. Vi har sett att den är lättare att tolka och vi kan avläsa vilka områden vi behöver utveckla. På vårens enkät kunde utläsas att föräldrarna hade dålig kunskap om hur man arbetade med jämställdhet, språkutveckling och förskolans läroplan. Detta var genomgående i hela organisationen. Utifrån detta har avdelningarna skrivit utvecklingsplaner och ska på höstens föräldramöten berätta om vilka åtgärder som ska vidtas. Det blir spännande att se om detta har någon effekt på nästa års svar från föräldrarna. Vi arbetar kontinuerligt med att förbättra och utveckla våra samverkansformer. Samtlig personal är med i diskussionerna och det är en stående punkt på våra arbetsplatsträffar.

Bilaga 6

Många av våra dokument skickas ut på remiss för att sedan bearbetas ute på arbetsplatserna.

Arbetsmiljö

- Att aktivt uppmuntra till friskvård.
- Att minska sjukfrånvaron.
- Utforma individuella kompetensutvecklingsplaner kopplade till arbetslaget.

Genom vår friskvårdscoach får samtlig personal information om vilka insatser som görs i stadsdelen och staden. Simhallskortet utnyttjas av många och stadsdelens gym som är gratis är mycket uppskattat. All personal har också haft möjlighet att delta i "blodomloppet" kostnadsfritt. En förskola har på eget initiativ sökt och fått medel av stadsdelen till ett friskvårdsprojekt. Samtliga anställda har också tillgång till massagefåtöljer kombinerat med ett avslappningband. Vi försöker att finna lösningar för att hjälpa långtidssjukskrivna tillbaka till arbetet. Vi ser en oerhörd fördel med att vår stora organisation samarbetar kring dessa frågor. Samtliga arbetslag har haft medarbetarsamtal där kompetensutvecklingsplaner upprättats. I nuläget håller vi på att sammanställa dessa för att kunna göra en gemensam plan för kompetensutveckling. Alla våra anställda har nu någon form av grundutbildning genom kompetensfondens försorg. Under hösten är det ca 20 stycken som går på utbildning. Stadsdelen har anordnat arbetslagsutbildningar för de anställda. Just nu är det den sista omgången och efter det har samtliga arbetslag varit på utbildning.

Resultat och måluppfyllelse:

Alla avdelningar har formulerat mål för sitt jämställdhetsarbete. Mångfaldsplan och likabehandlingsplanen har kommunicerats. På varje adress har utsetts en genuspedagog som deltagit i de utbildningsinsatser som stadsdelen arrangerat. Det har även utsetts språkpedagoger som har till uppgift att sprida goda exempel till sina kollegor. På personalens planeringstid och i våra tvärgrupper har stöd givits i pedagogisk dokumentation. Personalens utvärdering visar att man kommit en god bit på väg med ovanstående områden. I brukarenkäter framgår att man sett en förändring beroende på de utbildningsinsatser som varit. På våra planeringsdagar har vi arbetat med kvalitetsarbetet, detta innebär att all personal nu har en förståelse för att deras målsättningar, utvärderingar och utvecklingsområden ligger i paritet med stadens kvalitetsarbete.

På föräldraenhetsråden har brukarenkäten diskuterats. Det finns dock inte någon gemensam åsikt om hur den ska utformas. *Vi har nu tagit fram en ny enkät i samverkan med personal och föräldrar.*

Vi har förändrat våra APT-möten efter personalens önskemål och kommer senare fatta nya beslut efter de utvärderingar som ska göras.

Genom ökat samarbete har merparten av avdelningarna givits möjlighet till planering på dagtid. Tiden anses dock fortfarande för knapp.

Genom att vi sökt och erhållit pengar för friskvårdsinsatser har all personal haft möjlighet att delta i vårt stegprojekt. Cirka 40 % av medarbetarna har varit med. Vi uppmuntrar alla att utnyttja de förmånliga rabatter som staden erbjuder i form av tex. simhallskortet.

Vi försöker hitta personliga lösningar för medarbetarna i vår organisation för att underlätta återgång till arbete vid sjukdom. Sjukfrånvaron är på samma nivå som 2005, dock har långtidssjukskrivningarna stagnerat.

Bilaga 6

75% av arbetslagen har haft medarbetarsamtal i grupp. På dessa möten har kompetensutvecklingsplaner upprättats. ***Nu har samtliga arbetslag haft dessa samtal.***

Analys:

Genom att vi under året fokuserat på värdegrundsarbetet har vi märkt en ökad medvetenhet. Vi bedömer att det finns en efterfrågan på ytterligare utbildningsinsatser. Detta varierar beroende på personalens utbildning och erfarenhet. De arbetslagsutbildningar och övriga utbildningar som arrangerats av kompetensfonden har varit uppskattade. All utbildning har bidragit till att måluppfyllelsen ökat. Det finns dock i organisationen en kritik att man inte hinner omsätta sina teorier i praktiken p.g.a. tidsbrist.

Vi kommer därför att ordna nätverksträffar i våra tre områden där ansvariga för genus, språk, data m.m. får träffas. ***Dessa träffar har genomförts och är mycket uppskattade och de utvärderingar som gjorts visar att detta är något man vill fortsätta med. Det sker värdefulla erfarenhetsutbyten och många utvecklande pedagogiska diskussioner.***

Pedagogisk styrning och handledning som stöd till personalen för att kunna prioritera i sitt arbete och hitta tid är ett område som vi ytterligare måste utveckla. Den pedagogiska dokumentationen som ett underlag för att få syn på sin praktik måste alltid kommuniceras. Då det finns en variation på avdelningarna måste vi bli bättre på att söka individuella lösningar.

Vi måste ställa oss frågan vad det är vi vill veta när vi delar ut brukarenkäterna. Som den idag är utformad finns utrymme för enskilda tolkningar av resultatet. Det är heller inte mätbart och kan inte jämföras med föregående år. Föräldrar och personal har olika perspektiv på vad det är som är viktigt för en ökad måluppfyllelse. ***Som den nu är utformad är det mycket lätt att avläsa vilka områden förskolorna behöver utveckla. Om vi i den nya enkäten fått med alla viktiga områden ska analyseras under hösten i samverkan med föräldrarna.***

Förskolorna tycker att de viktigaste besluten är de som fattas på deras egna möten. På våra APT-möten har hittills inte en enda person varit oenig eller någon fråga föranmälts från personalen. Hur ska vi tolka det? Det är i sin vardag man vill vara med och besluta. Den fackliga aktiviteten är dessutom låg. Kanske beror det på att "fel" frågor behandlas? ***Här försöker vi att hitta andra forum för ren information och istället diskutera verksamhetsfrågor på våra möten. Förskolorna får komma med förslag om vilka frågor som ska behandlas. Detta är nytt och vi behöver tid på oss för att se om det är rätt väg.***

Vi använder våra föräldraråd och föräldraenhetsråd som remissinstans i framtagandet av dokument. Föräldrarna är engagerade och aktiva..

Övrigt:

Vi har målmedvetet arbetat för att barnens måltider ska vara varierande och näringsriktiga. På våra möten med matpedagogerna diskuterar vi "Bra mat i förskolan", Livsmedelsverkets råd. Att minska barnens sockerintag på förskolan är en viktig uppgift. I dag uppmärksammas barnen inte genom att serveras sötsaker på sin födelsedag utan förskolan arrangerar andra aktiviteter så att barnet känner sig i centrum. Vi har en viktig uppgift att lägga grunden till goda matvanor. Detta uppskattas också av många föräldrar.

Åtgärder för fortsatt utveckling:

- Skapa nätverk för pedagoger med särskilda uppdrag tex. språk.
- Fortsätta med tvärgrupperna i pedagogisk dokumentation.
- Upprätta en kompetensutvecklingsplan för hela organisationen.
- Utarbeta en brukarenkät som är mätbar.
- Inventering av ergonomiska hjälpmedel och eventuella utbildningsinsatser.
- Aktivt uppmuntra till friskvård.
- **Utarbeta en ny form för de psyko-sociala skyddsronderna.**
- **Fortsätta implementera vår likabehandlingsplan.**

Vi stödjer pedagogerna i sitt arbete med det särskilda uppdraget genom att sammankalla och leda nätverken.

Ge stöd i form av handledning för att öka kunskapen om pedagogisk dokumentation och barns läroprocesser.

Utifrån de individuella kompetensutvecklingsplaner som framtagits göra en plan för fortsatt kompetensutveckling.

Personalen utarbetar en ny brukarenkät. Denna kommuniceras sedan på föräldrarådsmöten.

Vi gör en översyn för att se om de ergonomiska hjälpmedlen används på rätt sätt och om det finns ytterligare behov i organisationen. Pengar kommer att avsättas i budgeten för riktade friskvårdsinsatser.

I arbetet med de psyko-sociala skyddsronderna kommer de fackliga företrädarna att involveras.

På planeringsdagarna i juni och oktober kommer uppföljning och utvärdering av de fastställda målen att göras. Frågorna kommer kontinuerligt att behandlas på våra APT och föräldrarådsmöten.

Slutord:

Vår idé att möta dessa stora förskoleorganisationer med att bilda en utvecklingsgrupp bestående av tre förskolechefer och två biträdande förskolechefer har visat sig vara effektivt. Detta gäller både det organisatoriska, ekonomiska och pedagogiska utvecklingsarbetet. Vi kan genom våra olika kompetenser dra nytta av och ge varandra stöd i vårt ledningsarbete.

Det är viktigt att fortsätta utveckla det pedagogiska arbetet och den pedagogiska miljön. Att vara lyhörda för personalens tankar och att ytterligare öka deras inflytande över sin arbetssituation och sina arbetsmetoder är prioriterat område. Den målluppfyllelse och den utveckling som ska ske är beroende av detta.

Bilaga 6

Hässelby den 13 december 2006 och den 19 september 2007

Förskolechef Lisbeth Stockenstrand Backlura förskolor

Förskolechef Rita Malmberg Maltesholm/Smedshagens förskolor

Förskolechef Doris Wester Smedshagens/Trollboda förskolor

Kicki Svedenstrand biträdande förskolechef

Marianne Christiansson biträdande förskolechef.

Kvalitetsredovisning 2007

A. Förutsättningar

Enheten Loviselunds förskolor består av fyra förskolor. Ledningen representeras av förskolechef och biträdande förskolechef i samverkan med enhetens utvecklingsgrupp. I utvecklingsgruppen ingår representanter av en avdelningsansvarig per avdelning/bas.

Vi har totalt 42 personer anställda. Av våra anställda pedagoger är 50 % förskollärare samt 50 % pedagoger som har annat modersmål än svenska. Förskolorna är placerade i ett mångkulturellt område med en mer utsatt socioekonomisk struktur. Vi har på höstterminen 190 barn inskrivna men räknar med att behöva öka barnantalet till nästa termin med ca 11 barn pga. barnomsorgsgarantin. Av våra inskrivna barn är det 145 barn som har ett annat modersmål än svenska, vilket är en ökning från föregående år. Fem av barnen är i behov av särskilda insatser som vi ansöker ekonomisk ersättning för. När det gäller barn i behov av särskilt stöd får vi en tydlig bild efter att ha genomfört vår årliga kartläggning i oktober.

Den ekonomiska omslutningen för 2007 är 17221 600 kr

Vi har beviljats 100 % socioekonomiskt verksamhetsstöd vilket gör att vi kan ha en hög personaltäthet.

B. Kvalitetsarbete

Kopplingen mellan verksamhetens huvudprocess och det pedagogiska året ligger till grund för hela verksamhetens planering.

Verksamhetens kvalitetsarbete:

Integrering av en lärande organisation fortsätter.

Inbyggd kompetensutveckling i verksamheten genom tvärgrupper, planeringsdagar, pedagogisk handledning och specialpedagogiska insatser.

Initiering och uppföljning av det pedagogiska utvecklingsarbetet sker i utvecklingsgruppen kontinuerligt.

Uppföljning och analys av barnenkät .

Uppföljning och analys av föräldraenkät.

Uppföljning och analys av medarbetarenkät.

Införande av formulerade kriterier för att identifiera resultat som är trygghet, kommunikation, reflektion, samverkan och handlingsförmågan.

Kartläggning på hösten och uppföljning på våren av barn i behov av särskilt stöd.

Konkretisering och uppföljning av likabehandlingsplan.

Integrering av språkplanens intentioner.

Identifiering av resultat och måluppfyllelse genom medarbetar samtal i arbetslag.

Utvärdering och uppföljning sker på avdelnings och verksamhets nivå.

Analys och identifiering av resultat och måluppfyllelse sker tillsammans med utvecklingsgrupp inför skrivning av kvalitetsredovisning.

En föräldrarepresentant per förskola deltar som referensgrupp i skrivandet av kvalitetsredovisningen.

C. Sammanfattning ur ett ledarperspektiv

Vi vill fortsätta att utveckla vår lärande organisation så att den blir begriplig, hanterlig och meningsfull och därmed skapar en känsla av sammanhang för medarbetarna

Vi kan se resultatet av att organisationen satt sig i form av att:

Gemensamma mål och åtaganden har skapat samsyn

Gemensam värdegrund att luta sig i mot ger trygghet.

Tydlighet kring när och hur vi tar beslut skapar trygghet.

Diskussion och reflekterande samtal har ökat den pedagogiska medvetenheten.

Genom specialpedagogiska insatser ökar pedagogernas förmåga att se, förstå och handla utifrån barnets resurser och behov.

Genom den inbyggda kompetensutvecklingen i verksamheten erbjuds all personal utmaningar och utvecklingsmöjligheter.

Kommunikationen har ökat mellan pedagoger, mellan pedagoger, barn och föräldrar vilket leder till ökad delaktighet.

Utifrån vår analys av våra formulerade kriterier kan vi se att trygghet, kommunikation, reflektion, samverkan och handlingsförmåga har ökat på enheten. Antalet förskollärare har ökat från 30 till 50 %
All fast personal har adekvat pedagogisk utbildning.
Det finns indikationer på att sjukfrånvaron kommer att sjunka p g a att personalen ges möjlighet att byta arbetsplats och ibland även arbetsuppgifter.

D. Uppföljning av läroplanens övergripande mål

Normer och värden

Målet är att

Barnen utvecklar sin förmåga att uttrycka tankar åsikter och känslor tillsammans med andra barn och därigenom respekt för andra människors sätt att tänka.

Metoder/Arbetsätt

Vi skapar en trygg miljö för barnen

Barnen blir respekterade för sina individuella behov

Alla barn får komma till tals, vi lyssnar på varandra

Barnen får vara med och påverka sin vardag

Barnen får ta eget ansvar i olika situationer utifrån sina egna förutsättningar

Barnen får stöd att utveckla sin kommunikativa och språkliga förmåga

Vi reder ut missförstånd så fort de uppstår några och stödjer barnen att lösa sina konflikter

Vi har tydliga regler

Vi ger uttryck för olika synsätt och ställer frågor till barnen.

Resultat och bedömningsgrunder

Pedagogerna diskuterar och reflekterar barns görande utifrån barnobservationer, pedagogisk dokumentation, videofilmning samt samtalar med barn kontinuerligt under året. Resultat från barnenkät

Diskussion och resultatuppföljning i utvecklingsgrupp inför kvalitetsredovisning.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Pedagogerna ger uttryck för ett mera målmedvetet förhållningssätt som t.ex att visa respekt och lyssna på barnen. Man lyfter upp värdet av att vara en god förebild och visar på ett ökat förtroende för barnen. Pedagogernas integritet har ökat vilket visar sig genom att man ser när barn far illa och därmed också gör något åt saken.

Åtgärder för utveckling

Vi vill fortsätta att utveckla vår analys och reflektionsförmåga genom olika modeller för reflekterande samtal, så att det genererar ett ökat reflekterande kring barnens utveckling och lärande tillsammans med barnen.

Utveckling och lärande

Målet är att

Barnen utvecklar sin kommunikativa och språkliga förmåga samt sin förmåga att lyssna, berätta och reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar

Metoder/Arbetsätt

Barnen får möjlighet att utveckla sin identitet genom att vi stödjer deras dubbla kulturtillhörighet

Vi ger leken stort utrymme på förskolan

Vi nyanserar och utvecklar innebörden i barnens begreppsutveckling

Vi utvecklar matematiska begrepp och synliggör matematiken i vardagssituationer

Vi använder oss av barnens nyfikenhet för skriftspråket som en del av vardagsarbetet

Vi ger barnen möjlighet att använda sig av andra uttrycksformer som dans, rörelse, musik, sång och skapande

Resultat och bedömningsgrunder

Pedagogerna diskuterar och reflekterar barns görande utifrån barnobservationer, pedagogisk dokumentation, videofilmning samt samtalar med barn kontinuerligt under året. Avdelningarnas samlade bild av barnens språkkartläggning är underlag för analys. Resultat av barnenkät. Diskussion och resultat uppföljning i utvecklingsgrupp inför kvalitetsredovisning.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Barnen erbjuds utmanade motoriska aktiviteter både ute och inne. Leken har fått större status och ges därmed större utrymme och ett tillåtande klimat har skapats. Sång och musik sker dagligen. Barnen använder skrivandet mera frekvent i sina lekar.

Åtgärder för utveckling

Vi behöver läsa mera sagor och utveckla metoder som engagerar flerspråkiga barns intresse för litteratur. Samtala och reflektera mer med barnen samt utmana dem i sin egen utveckling och lärande.

Vi behöver utveckla skapandet eget pedagogiskt material som är anpassat till barnen intresse, resurser och behov. Utveckla drama som metod och dela in barnen i mindre grupper i större omfattning.

Erbjuda en språkstimulerande verksamhet så att barnen får möjlighet att utveckla ord och begrepp.

Inflytande och ansvar

Målet är att:

Barnen utvecklar sin förmåga och vilja att påverka sin dag på förskolan och att göra egna val

Metoder/Arbetsätt

Vi ger alla barn möjlighet att uttrycka sig utifrån sin förmåga

Vi utvecklar metoder som underlättar för barnen att göra egna val

Vi ger barnen rätten att ändra sig och ibland stödja barnet att hålla fast vid sitt beslut för att utveckla sin förmåga att ta ansvar

Vi stödjer barnens förmåga att förhandla och argumentera

Vi låter barnen vara med och skapa våra regler, samt diskutera hur vi vill ha det tillsammans med varandra

Resultat och bedömningsgrunder

Pedagogerna diskuterar och reflekterar barns görande utifrån barnobservationer, pedagogisk dokumentation, videofilmning samt samtalar med barn kontinuerligt under året. Diskussion och resultat uppföljning i utvecklingsgrupp inför kvalitetsredovisning. Resultat från barnenkät

Barnenkät 2007

I barnenkäten ställde vi olika frågor till barnen för att ta reda på vad de tänker om sin förskola. På frågan hur en fröken skall vara på förskolan svarade barnen:

Snäll, hjälper och tröstar

Glad, rolig busig och skrattar

Tillåtande och lekfull

Bestämd och säga till och blir inte arg

Håller i handen och finns i rummet
Sjunger fint

Analys och bedömning av måluppfyllelse

I barnenkäten kan vi se att barnen lyfter fram att det är bra med olika sidor hos en pedagog. Detta stödjer våra intentioner om att det är viktigt med vuxnas olikheter i verksamheten. För att öka och fördjupa barns delaktighet behöver vi fortsätta med att utveckla pedagogernas delaktighet och inflytande.

Åtgärd för utveckling

Utveckla metoder så att barnen får möjlighet att prova på att välja och rösta samt ta beslut.

Att i den dagliga verksamheten ge barnen flera val möjligheter. Utveckla barnens förmåga att förhandla, diskutera och argumentera för sina förslag.

Fortsätta att utveckla miljön genom att skapa tillgänglighet som stödjer barnens självständighet.

Samverkan hem och förskola

Målet är att:

Vi utvecklar en god relation till alla föräldrar och möjlighet till insyn så att de kan vara med och påverka vår verksamhet

Vi informerar dagligen om hur barnets dag har varit på förskolan.

Vi visar respekt

Vi lyssnar och försöker förstå familjens behov.

Vi har ett professionellt bemötande.

Ledningen ger en övergripande introduktion av verksamheten till nya föräldrar en gång per termin.

Under inskolningen informerar pedagogerna på respektive avdelning/ bas om verksamhetens innehåll och arbetssätt samt hämtar in information om barnet.

Vi erbjuder två utvecklingssamtal per år

Vi skapar forum för att hämta in föräldrarnas synpunkter på mål och innehåll

Vi skapar forum för föräldrasamverkan och genomför en årlig enkät undersökning så att föräldrarna kan vara med och utvärdera förskolans verksamhet.

Våra bedömningsgrunder

Daglig kontakt med föräldrar

Synpunkter på utvecklingssamtal och föräldramöten

Genom telefonsamtal och mail från föräldrar till ledning

Årlig föräldraenkät

Utifrån inkomna synpunkter diskutera och reflektera på avdelningarnas planering

Resultat från föräldraenkät 2007

Av totalt 204 inskrivna barn under vårterminen har vi fått 123st, d vs 60% inlämnade svar.

Det är en ökning jämfört med år 2006 då endast 44% svarade.

Område	Mycket bra/bra	Jämförelse med 2006
1. Information från förskolechef	112 92%	69%
2. Information från personal	114 93%	66%
3. Bemötande av barn	112 91%	67%
4. Bemötande av föräldrar	113 92%	79%

Samverkan	Mycket / ibland	Vet ej	Jämförelse med 2006
5. Påverka aktiviteter	87 71%	12 10%	28% Vet ej 24%
5.a Påverka miljön	95 77%	9 9%	28% Vet ej 24%

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Vi ser en ökning av antalet inlämnade svar från föräldrarna som vi tror beror på att vi har förenklat enkäten och att pedagogerna varit motiverade att uppmuntra föräldrarna att svara.

Upplevelsen av ett positivt bemötande av barn och föräldrar har ökat. Det tror vi beror på ett mera medvetet förhållningssätt på förskolorna gentemot barn och föräldrar och vi antar att detta kopplats samman med att föräldrarna upplever sig ha ett större inflytande. Vi behöver diskutera vad föräldrar kan samverka kring för att skapa ramar. Samt hur vi presenterar vår verksamhet för att skapa insyn för ökad delaktighet.

Åtgärder för utveckling

Vi vill öka föräldrars delaktighet på utvecklingssamtalen genom att ställa flera frågor för att skapa dialog och därmed skapa ömsesidig förståelse och engagemang. Fortsätta att utveckla och organisera föräldramöten så att det finns möjlighet till dialog och öka användning av tolk även under inskolning. Presentera verksamheten genom bilder(digital projektor) och videofilmning för att ge en bättre bild av vår verksamhet.

E. Övrig uppföljning

Mål för arbetsmiljön

Att verksamheten blir begriplig, hanterlig och meningsfull – en känsla av sammanhang

Metoder /Arbetsätt

Tydlig struktur och organisation

Lyhördhet

Verka för tillit och öppenhet

Bekräfta, återkoppla och följa upp

Ställa förväntningar och utmaningar

Lyfta fram goda exempel och lära av misstag

Resultat och bedömningsgrunder

Individuella medarbetarsamtal och medarbetarenkät

Systematisk uppföljning av den psykosociala arbetsmiljön

Fångar upp signaler från föräldrar, barn och medarbetare som vi sedan följer upp i samtal

Närvarostatistik

Resultat från medarbetarenkät 2007

	Mycket	Ganska bra
Trivsel	49%	49%
Meningsfullhet	82%	15%
Utvecklas på arbete	51%	36%
Engagemang	92%	5%
Stöd från ledning	69%	23%

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Vi ville ta reda på orsakerna till den höga sjukfrånvaron under den första delen av året och införde en medarbetarenkät. Utifrån resultatet kan vi se att medarbetarna trivs och känner att arbetet är meningsfullt och att man upplever sig få stöd från ledning.

Vi drar slutsatsen att den höga sjukfrånvaron kan bero på flera olika faktorer som t.ex hög belastning och flera inskolningsperioder samt ökade rehabiliteringsärenden. Många återkommande utbildningsinsatser genom kompetensfonden under året gjorde organisationen sårbar.

Åtgärder för utveckling

Under nästa år vill vi utveckla medarbetarenkäten genom att lägga till en fråga kring stöd från arbetskamrater.

Vår strategi är att skapa förutsättningar för flexibilitet i organisationen. Den enskilde medarbetaren ska ges möjlighet att byta plats för att komma i ett nytt sammanhang och utvecklas som pedagog. Vi fortsätter att utveckla och fördjupa samverkan mellan avdelningar och förskolor för att skapa helhetssyn

All personal kommer att delta i diskussioner och reflekterande samtal kring ledningens vision. Syftet är att den egna och andras tolkningar görs synliga så att visionen blir vägledande för varje medarbetare i vår organisation.

Likabehandlingsplanen (se bilaga 1.)

Efter vår uppföljning av likabehandlingsplanen kan vi konstatera att det finns behov av att diskutera attityder och värderingar kontinuerligt.

Åtgärder för utveckling

På arbetsplatsträffarna kommer vi att lyfta fram etiska frågeställningar som vi fångat upp iden dagliga verksamheten. Samt dela in oss i mindre grupper för reflekterande samtal för att skapa ett bättre kommunikationsklimat.

Vi behöver kritiskt granska pedagogiska miljön för att skapa variation och mångfald.

Språkplan (se bilaga 2.)

Vi har 40 olika språk på enheten vilket gör att vi har svårigheter att organisera mindre grupper för att stödja barnens modersmålsutveckling. Pedagogernas medvetna förhållningssätt har lett till att barnens tankar och åsikter lyfts fram. Föräldrar bjuds in för att berätta om sin kultur på en av förskolorna.

Språkkartläggning görs en gång per år och är underlag för avdelningarnas grovplanering.

Åtgärd för utveckling

Genom att kritiskt granska vår verksamhet kommer medvetenheten att öka kring hur vi kan erbjuda aktiviteter som utvecklar barnens språk.

Vi behöver följa upp språkutvecklingsarbetet kontinuerligt under året för att få syn på resultat och måluppfyllelse.

F. Chefens/Ledningens slutord

Vi känner stolthet över vår verksamhet och den utveckling som sker på våra förskolor.

Mötesplats för kommunikation och reflektion har ökat den pedagogiska medvetenheten.

Vi stödjer barns lust till lek och lärande.

Det professionella förhållningssättet i arbetet bidrar till en bra arbetsmiljö vilket ger goda förutsättningar för samverkan och förståelse för allas lika värde.

Utifrån medarbetarnas mod, vilja och engagemang anar vi stora utvecklingsmöjligheter för verksamheten Loviselunds förskolor.

Christina Sandberg
Förskolechef

Taina Karlsson
Bitr. förskolechef

Kvalitetsredovisning dagbarnvårdarna Hässelby/ Vällingby SDF Verksamhetsår 2007

Verksamhetsbeskrivning

I Hässelby/Vällingby stadsdelsförvaltning fanns det 35 dagbarnvårdare i tjänst 1 dagbarnvårdare arbetade med nedsättning av tjänst 4 dagbarnvårdare arbetar som resurs för 4 barn 1 är tjänstledig för studier, 1 är föräldraledig samt 3 långtidssjukskrivna dagbarnvårdare, dessa dagbarnvårdare hade verksamhet för cirka 115 barn i åldrarna ett till fem år.

Dagbarnvårdarnas organisation består av en förskolechef som är ekonomi, personal och verksamhetsansvarig och en assistent som är administratör och backup. Dagbarnvårdarna är organiserade i grupper geografiskt, där varje grupp har en samordnare. Dessa grupper utgör den vikariegrupp samt samarbetsgrupp som tillsammans genomför vissa aktiviteter.

Familjedaghem är en förskoleverksamhet som till stor del sker i hemmiljö. De arbetar efter förskolans läroplan och allmänna råd för familjedaghem och stadsdelens satsning förskola på 2000-talet. Barnen ges möjlighet att utvecklas individuellt, genom social samvaro, trygghet och lärande.

Samtidigt ges möjlighet till aktiviteter i något större grupper, detta sker framförallt tillsammans med övriga dagbarnvårdare och dagbarn, men också via öppna förskolor, parklekarna m.fl. Där ges barnen tillfälle till mer gruppsamvaro, fysisk aktivitet, samt möjlighet till kamratskap med fler jämnåriga.

I fortsättningen används förkortningen dbv för dagbarnvårdare.

Profil

Mindre grupper, lugn och trygg hemmiljö samt mycket utomhusverksamhet

De kommunala dbv/familjedaghemmen erbjuder en verksamhet som till stor del sker i hemmiljö. Där barnen ges möjlighet att utvecklas individuellt, genom social samvaro, trygghet och lärande.

Möjlighet till aktiviteter i något större grupper sker bl.a. tillsammans med övriga dbv och dagbarn.

Dbv arbetar efter läroplanen de allmänna råden och förskola på 2000-talet.

En tydlig profil för familjedaghemmen är utomhusverksamhet året om, oberoende av årstid och väder. Vårt läge vid Mälaren och närheten till stora grönområden erbjuder bra förutsättningar för utomhusaktiviteter. Detta utnyttjas väl av dbv och ger våra barn mycket av härlig utomhusvistelse i spännande och sköna naturmiljöer med möjlighet till "den fria leken". Den fria leken har stor betydelse för verksamheten, liksom tryggheten med små grupper med samma vuxna personer i en lugn och trygg miljö.

Barn per anställd 2007-09-30

Utan sjukskrivna dbv och de dbv som är resurser för bibass

32 dbv / 115 barn = 3,6 barn/dbv

Andel förskollärare

Endast enhetschefen har förskolläraryt utbildning

Antal barn som erhåller särskilt stöd

4 barn har erhållit stöd. Med 3 av barnen har dbv fått handledning av specialpedagog vi har även haft nedsättning av barnantalet. Förskolechefen har också tillsammans med dbv och ett barns föräldrar ett samarbete med den öppna verksamheten på sociala avdelningen.

1 av barnen har en sjukdom Viskott Aldrichs syndrom som gör att barnet behöver extra tillsyn under dagen.

Mål

Familjedaghemmen arbetar utifrån Lpfö 98, Lpo 94 samt Skolverkets allmänna råd för familjedaghem. Vi har tillsammans arbetat fram en värdegrund och arbetsplan.

Normer och värderingar

Social träningen sker till stor del som en naturlig del av vardagen. Praktiskt kan det ske genom att gå och handla, träffa andra barngrupper, kanske gå ut och äta på restaurang någon gång, åka kommunalt. Lära sig empati, bli självständiga, få självkänsla, ta hänsyn och visa tålmod är viktigt då grupperna ofta består av olika åldrar, barnen får lov att hjälpa varandra, klä på sig själv, plocka undan efter sig m.m. för att barnens vardagen ska fungera bättre.

Dbv utnyttjar dom möjligheter som Hässelby/ Vällingbys geografiska läge erbjuder, med tillgång till skogar och vatten på nära håll. Bl.a. via olika aktiviteter så som friluftsskolor, skogsutflykter, bad, pulkaåkning, skridskoåkning, m.m.

Allt detta ger barnen en bild av och bygger en respekt för vår närmiljö och dess innevånare, både människor, djur och natur.

Verksamheten har utifrån sina resurser satt barnens intresse och behov främst, genom samarbete mellan dbv genomförs gruppaktiviteter såsom teaterbesök, gymnastikgrupper, arbete med olika teman sexårsträning men också olika arrangemang t.ex. rim och ramsor, rytmik på kulturskolan och traditionsbundna aktiviteter.

Att dbv agerat tydligt vuxna samt har varit förebilder för att förebygga främlingsfientlighet och för att skapa empati, har varit ett självklart inslag i den vardagliga verksamheten.

Barns utveckling och lärande

Familjedaghemmen är en förskoleverksamhet i mindre grupper i trygg hemmiljö. Dbv arbetar utifrån barnens behov och förutsättningar, och därigenom försöker skapa förutsättningar för att varje barn får en trygg grund att stå på och utvecklas till självständiga ansvarstagande individer.

Dagbarnvårdarna har ett utvecklat samarbete med öppna förskolor, kyrkans förskolor och nyttjar och samarbetar med parklekarna. Där får dagbarnvårdarna möjlighet att låna lokalen för egna aktiviteter, eller deltar i arrangemang som t.ex. påskfirande och midsommarfest. De fria lekyrtorna och materialet i parklekarna främjar den fria leken som är viktig för barns utveckling. Att leka och lära, känna tillit till sin egen förmåga, i grupp och enskilt ges här möjlighet till.

Aktiviteter i de olika grupperna har skiftat beroende på barnens olika behov och förutsättningar. Allt ifrån skapande verksamhet som att träna finmotoriken, fantasin, färger och former, prova olika material, utveckla kreativiteten till grovmotorisk träning för att främja barnens egen kroppsuppfattning och stärka jaget genom att ha friluftsskolor, rörelselek, besök i simhallen, gymnastikgrupper, sång och rytmik grupper och bygga kojor o.s.v.

Behov av extra språkträning har resulterat i mer aktiviteter med rim & ramsor, biblioteksbesök, många sagostunder samt att vuxna verkligen tänker på att vara förebilder och att använda ett vårdat och varierat språk, samt att uppmuntra barnets egen verbala förmåga.

Vårt fina geografiska läge med tillgång till skogar och vatten på nära håll gör att årstidens skiftningar speglar sig i verksamheten då dagbarnvårdarna tillbringar stor del av sin tid utomhus. I januari kan det bli det pulka åkning med matsäck och bygge av snölyktor om det finns snö, under sommarmånaderna när det var varmt blev det en dag på stranden med bad, sandslottsbygge och picknick. Denna geografiska tillgång med natur in på knutarna gör det enkelt att förmedla naturens kretslopp på ett naturligt sätt. Miljöarbetet har också bestått i odling, kompostering, friluftsskolor och sopsortering.

Några grupper har också arbetat med termins teman bl.a. vatten, snö/vinter, skogen och bondgården, olika djur och påsken detta för att göra det lättare att utveckla sitt ordförråd, lyssna och tala, reflextera över olika sammanhang och förstå omvärlden.

För att utveckla känslan för den egna kulturen samt respekten för andra kulturer har alla dbv genomfört ett flertal teater och museebesök, ofta uppdelat efter åldersgrupp. Andra kulturaktiviteter har varit Junibacken, Skansen, Spånga gymnasium, besök på Kulturhuset, museum m.m.

Särskild träning inför sexårs har också skett, grupperna har organiserat och genomfört femårsverksamhet. Tillgång till egen lokal eller möjlighet att låna en parklek underlättar för den här typen av verksamhet.

Barns inflytande

Dbv försöker att få barnen att uttrycka sina egna tankar, åsikter och funderingar, för att sedan få in de i sin vardagsverksamhet. Att barnen är med och påverkar sin vardag känns viktigt, detta underlättas av att barngrupperna är små.

Praktiskt kan det vara att inom vissa givna ramar enas om veckans matsedel. Eller att tycka till om aktiviteter, ska vi gå till parken och grilla korv eller skogen och plocka blåbär. Att barnen känner att det de uttrycker är viktigt, att dom också kan vara med och påverka är ett sätt att bygga upp ett bra självförtroende.

Då barngrupperna i familjedaghemmen varierar i ålder och storlek får barnen lära sig att ta hänsyn och lyssna till varandra. Att själva lära sig att ta ansvar för både sig själva och andra samt att delta i det gemensamma arbetet. I praktiken kan det vara att hjälpa till i det vardagliga arbetet vid påklädning för utgång, att hjälpa dom yngre, eller att vid måltiderna dela på dom vardagliga sysslorna. Att få olika ansvarsbitar och sen att få stöd att klara dessa.

Åtgärder för pedagogiskt utvecklingsarbete, Arbetsmiljö

För att uppnå dessa mål har dbv enheten satsat på att utbilda personalen. Att alla dbv ska få möjlighet till fortbildning inom det område som man anser sig behöva mer kompetens inom. För att kunna bedriva en kvalitativ barnomsorg krävs fortbildning, möjlighet till utveckling och reflektion, samt möjligheten att hålla sig ajour om ny forskning.

För all personal genomfördes vid varje terminsstart en ”kick off”. Då sker planering och utvärdering av verksamheten, aktuella ämnen tas upp bl.a. via föreläsare, diskussioner och grupparbeten.

Under 2007 genomfördes gemensamma föreläsningar om pedagogisk dokumentation, portfolio och olika språkföreläsningar riktade till alla dagbarnvårdare stadsdelen.

Dagbarnvårdarna har även påbörjat en arbetslagsutbildning som stadsdelens alla pedagoger ska gå. Det är en satsning inom förskola på 2000-talet som vår utvecklingsledare i förvaltningen anordnat.

Under verksamhetsåret planerades flera fortbildningstillfällen inom olika områden bl.a. Genusföreläsningar, språkets betydelse och barnolycksfall m.m. Dbv har fått möjlighet att gå på flera föreläsningar var under året, dock måste all utbildning ske på kvällstid då det är praktiskt omöjligt att komma ifrån dagtid. Det vi ser som viktigast är att fortsätta diskussionen även efter utbildningen och dela med sig av kunskapen till sina kollegor.

Vi har deltagit i förvaltningens nätverk i samverkan med förskolorna. Det är nätverk med mycket pedagogisk dokumentation. Det startade ytterligare ett sådant nätverk under 2006 där vi har 2 representanter. Vi har även representanter med i förvaltningens språkgrupp.

Vi har också bildat ett eget nätverk där 1 dbv från varje grupp deltar och som handledare har vi en av våra pedagoger som varit med i förvaltningens nätverk Primula sen starten.

Vi bildar ett nytt nätverk varje termin så att alla dbv ska delta i ett nätverk när vi kommit igenom alla dbv.

Vårt arbetssätt för att nå målen är att i vår verksamhetsplan/arbetsplan sätta upp mål som är verklighetsförankrade. Mål som hela gruppen står bakom.

Samverkan med föräldrar sker på ett naturligt sätt varje dag i verksamheten. Vi har föräldramöten 1-2 gånger per år och med varje barn utförs ett utvecklingssamtal.

Ett måste är sedan att vi dokumenterar och utvärderar verksamheten under verksamhetsårets gång. För att sedan göra en stor utvärdering ”verksamhetsberättelse” efter verksamhetsårets slut, har vi nått de uppsatta målen, om inte varför då?